

Gmina Tyczyn

Nr 9 (531)
29.09. - 27.10.2013 r.

Cena 1,50 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Borek Stary

Hermanowa

Kielnarowa

Matysówka

Tyczyn

**Uczniowie
I-szych klas
Gimnazjum
Publicznego
w Tyczynie
2013/2014**

Uroczyste rozpoczęcie Roku Szkolnego w szkołach...

w Tyczynie

w Hermanowej

w Borku Starym

Czytanie poezji
A. Fredry

Spotkanie z Zbigniewem Domiłą – 15.09.2013 r.

BURMISTRZ TYCZYNA INFORMUJE

W najbliższą niedzielę – 29 września br. – będziemy uroczystie obchodzić 535-lecie wsi Hermanowa. O godz. 11-ej zostanie odprawiona uroczysta Msza św. w kościele parafialnym, natomiast o godz. 16-ej odbędzie się okolicznościowe spotkanie w Domu Ludowym w Hermanowej. Z okazji tego pięknego jubileuszu składam w imieniu władz samorządowych naszej Gminy wszystkim Mieszkańcom Hermanowej życzenia zdrowia, satysfakcji ze społecznego zaangażowania na rzecz rozwoju miejscowości i wszelkiej pomyślności.

W minioną niedzielę – 22 września br. – na stadionie w Chmielniku odbyły się Międzygminne Zawody Strażackie z udziałem OSP z Tyczyna, Hermanowej, Kielnarowej i Matysówki. Naszym Strażakom ochotnikom gratuluję dobrych wyników osiągniętych w tych zawodach. Wszystkim Druhom, którzy aktywnie zaangażowali się w przygotowanie tych zawodów, pod kierownictwem komendanta gminnego OSP **Janusza Skoczyla-sa**, składam serdeczne podziękowania.

W niedzielę – 27 października br. – będziemy obchodzić 30. rocznicę śmierci **ks. Stanisława Bąka**, proboszcza tyczyńskiej parafii w latach 1960 – 1983, człowieka, który ukochał Boga, Ojczyznę i ludzi. Z tej okazji o godz. 12-ej zostanie odprawiona w tyczyńskim kościele rocznicowa Msza św., a następnie odbędzie się rocznicowe spotkanie w M-GOK, połączone z promocją książki biograficznej o tym zasłużonym kapłanie autorstwa **ks. Pawła Pratkania**. Zapraszam do udziału w uroczystości rocznicowej wszystkie osoby, którym droga jest pamięć śp. ks. Stanisława.

Gościliśmy delegację z węgierskiej gminy Ludanyhalasi z burmistrzem **Imre Kovacsem**, która pragnie nawiązać partnerską współpracę z naszą Gminą w formie wymiany społeczno-kulturalnej i sportowej oraz realizacji wspólnych projektów. Mam nadzieję, że to spotkanie zaowocuje porozumieniem o współpracy z węgierskim partnerem.

Miło mi poinformować, że Zarząd Województwa Podkarpackiego podjął pozytywną decyzję w sprawie budowy chodnika przy drodze wojewódzkiej nr 878 w Borku Starym, przyznając na ten cel kwotę 250 tys. zł, co wraz z pomocą finansową w formie dotacji dla Podkarpackiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w kwocie 300 tys. zł ze strony naszej Gminy, pozwoli już w najbliższym czasie rozpocząć realizację tej tak ważnej dla

Mieszkańców Borku Starego i wszystkich uczestników ruchu, inwestycji.

Zarząd Województwa Podkarpackiego ogłosił też wstępną listę przedsięwzięć priorytetowych dla województwa podkarpackiego w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2014 – 2020, na której znalazł się nasz Park Energii Odnawialnej i Technologii Energooszczędnych, dzięki któremu mogłoby powstać w naszej Gminie ok. 45 miejsc pracy, bezpośrednio związanych z działalnością tej struktury. Niebawem napiszemy szerzej o tym przedsięwzięciu. Ponadto na wspomnianej liście są jeszcze dwa zamierzenia inwestycyjne do realizacji na drodze wojewódzkiej nr 878, przebiegającej przez naszą Gminę, a mianowicie przebudowa ul. Grunwaldzkiej w Tyczynie, od granicy miasta Rzeszowa do ul. Orkana oraz most na rzece Strug w km 5+085.

Mamy w Tyczynie nowy chodnik o długości 482 mb, przy ul. Kazimierza Wielkiego i Ogrodowej w Tyczynie. Inwestycja ta kosztowała 118 080 zł; dofinansowanie ze środków UE wyniosło 76 800 zł. Przy okazji wymienione zostało ogrodzenie przy „Orliku” i szkole podstawowej od strony ul. Kazimierza Wielkiego.

Jan Hermaniuk
Burmistrz Tyczyna

Burmistrz Tyczyna Jan Hermaniuk

przyjmuje mieszkańców Gminy i interesantów **w każdy poniedziałek** w godz. **8.00 - 15.00** w Urzędzie Miejskim w Tyczynie (I piętro).

Dyżur Przewodniczącego Rady Miejskiej Adama Skowrońskiego

odbywa się w każdą **1. i 3. środę m-ca** w godz. **od 9.00 do 11.00** w Urzędzie Miejskim w Tyczynie, pok. 27 (I piętro).

Konsultacje społeczne

W związku z trwającymi pracami nad opracowaniem **Strategii Rozwoju Gminy Tyczyn na lata 2014-2020** **Burmistrz Tyczyna ogłasza konsultacje społeczne w formie anonimowych ankiet.**

Ankiety można pobrać ze strony internetowej: www.tyczyn.pl, są również one dostępne w: Urzędzie Miejskim, w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Tyczynie, Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Tyczynie, w Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie oraz w szkołach.

Wypełnione formularze można przysyłać do UM w Tyczynie **do 15.10.2013 r.** drogą pocztową (ul. Rynek 18, 36-020 Tyczyn) lub elektroniczną (na adres: tyczyn@tyczyn.pl), można je również dostarczyć osobiście do Urzędu Miejskiego, pokój 24.

Ankieta zawiera następujące pytania:

1. Chciałabym/chciałbym, aby moja Gmina w 2020 roku kojarzyła się przede wszystkim z:
2. Co wyróżnia Twoją Gminę na tle innych?
3. Jeżeli dostrzegasz jakieś słabe strony Gminy, to wymień je.
4. Jakie Twoim zdaniem są silne strony Twojej Gminy.
5. Jakie widzisz szanse dla przyszłego rozwoju dla Gminy?
6. Jakie widzisz zagrożenia dla przyszłego rozwoju Gminy?
7. Jakie zadania powinny być zrealizowane na terenie Gminy w perspektywie lat 2014-2020?

Pani Elżbiecie Ferenc

wyrazy szczerego żalu i współczucia
z powodu śmierci

TEŚCIA

składają:

Burmistrz Tyczyna oraz Pracownicy Urzędu
Miejskiego w Tyczynie.

Wyniki konkursu „Tyczyn gminą pełną kwiatów i zieleni”

Celem zorganizowanego konkursu było upiększenie oraz poprawa estetyki Gminy Tyczyn. W swoich założeniach konkurs był zachętą do dbania o otaczające nas miejsca, środowisko, w którym żyjemy oraz miał skłaniać mieszkańców do prowadzenia prac porządkowych wokół swoich posesji. Organizatorzy chcieli również, by stał się bodźcem do zwiększenia ilości nasadzanych drzew, krzewów i kwiatów, co sprzyja tworzeniu nowego wizerunku miasta i wsi.

Komisja w składzie: zastępca burmistrza Tyczyna **Aldona Wysocka**, przewodniczący Rady Osiedla w Tyczynie **Jan Napora** oraz pracownicy Urzędu Miejskiego w Tyczynie (**Bogumiła Świst**, **Barbara Popowicz**, **Joanna Kalembkiewicz**) dokonała wyboru spośród 15 zgłoszonych przez mieszkańców Gminy Tyczyn ogrodów przydomowych i balkonów. Oto nagrodzone osoby i ich ogrody.

I nagrodę (zakup towarów ogrodnich na kwotę 700 zł) przyznano **Małgorzacie Płodzień** z Matysówki.

II nagrodę (zakup towarów ogrodnich na kwotę 500 zł) otrzymały ex aequo: **Ewa Hadała**, **Renata Pi-**

lecka i **Małgorzata Płodzień** (wszystkie panie z Kielnarowej).

III nagrodę (zakup towarów ogrodnich na kwotę 300 zł) otrzymała **Barbara Jedynak** z Tyczyna. Specjalne wyróżnienia przyznano: **Bronisławie Cybulskiej**, **Elżbiecie Kaczor**, oraz **Andrzejowi Kasztelewiczowi**, którzy włożyli dużo pracy związanej z urządzaniem i utrzymaniem swojego ogrodu oraz wykazali się pomysłowością i promowaniem lokalnego patriotyzmu.

Komisja konkursowa przy ocenie ogrodów brała pod uwagę: ogólne wrażenie estetyczne, kompozycje zaszewów, rabaty, klomby, skalniaki, miejsce wypoczynku (altany), ciekawostki i kompozycje roślinne, pomysłowość i oryginalność, ład, porządek, kolorystykę, bezpieczeństwo na terenie posesji oraz dbałość o stan środowiska przyrodniczego.

Uroczyste wręczenie nagród zwycięzcom odbyło się podczas tegorocznych Dożynek. Nagrody wręczyła wiceburmistrz **Aldona Wysocka**.

Rada Miejska uchwaliła...

4 września br. odbyła się sesja Rady Miejskiej w Tyczynie. Radni podjęli uchwały w sprawach:

- **Zmiany uchwały budżetowej gminy Tyczyn na 2013 r.**

- **Zaciągnięcia zobowiązania na zadanie pn. „Budowa garażu dla OSP w Hermanowej - stan surowy zamknięty”.**

Gmina ogłosiła przetarg. Najbardziej korzystna oferta na wykonanie stanu surowego zamkniętego wynosi kwotę 249.727,47 zł. W związku z tym, że na ww. zadanie w budżecie gminy na 2013 r. zaplanowano środki w wysokości 125.000,00 zł, należy zabezpieczyć pozostałe 50% wartości zamówienia na 2014 r.

- **Zaciągnięcia zobowiązania na realizację zadania pn. „Remont-modernizacja boiska sportowego przy Szkole Podstawowej na działce nr ewid. 729 w Kielnarowej”.**

Zadanie będzie współfinansowane ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach Programu Rozwoju Inwestycji Sportowych prowadzonego przez Ministra Sportu i Turystyki Rzeczypospolitej Polskiej. Całkowita wartość kosztorysowa ww. zadania wynosi 299 108,10 zł. Na realizację zadania Minister przyznaje Gminie Tyczyn dofinansowanie w kwocie 149 554,00 zł, czyli 50% całkowitej wartości zadania z podziałem na lata: w 2013 r. 32 315,00 zł, w 2014 r. 117 239,00 zł. Pozostałą część nakładów inwestycyjnych w wysokości 149 554,10 zł sfinansowane będzie z własnych środków gminy. Na ww. zadanie w budżecie gminy na 2013 rok zaplanowano środki w wysokości 100.000 zł. Zaplanowana kwota byłaby wystarczająca do realizacji zadania w br., natomiast należy zabezpieczyć pozostałą część w kwocie 49 554,10 zł na 2014 rok.

- **Zaciągnięcia zobowiązania na zimowe utrzymanie dróg gminnych.**

W związku przygotowaniem i ogłoszeniem przetargu na zimowe utrzymanie dróg gminnych w 2014 r. należy zabezpieczyć środki finansowe.

- **Zaciągnięcia zobowiązania na zadanie pn. „Budowa wodociągu z przyłączami domowymi, Hermanowa – Czerwonki”.**

W celu zakończenia budowy wodociągu w Hermanowej-Czerwonkach (do wykonania pozostało 2287 mb wodociągu i 22 mb przyłącza) niezbędne jest zaciągnięcie zobowiązania w kwocie 170.000,00 zł na 2014 r.

- **Określenia sposobu poboru podatku od nieruchomości, podatku rolnego i leśnego oraz wyznaczenia inkasentów i ustalenia wynagrodzenia za inkaso.**

W związku z wyborem na sołtysa wsi Hermanowa pani Genowefy Szawary, zachodzi konieczność zmiany inkasenta poboru podatku tej miejscowości.

- **Wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości.**

Zakup działek niezbędny jest do uregulowania stanu prawnego nieruchomości zajętej pod drogę publiczną w celu zabezpieczenia infrastruktury drogowej.

- **Wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości.**

Proponowane działki do sprzedaży (jest to droga, która straciła swoją funkcję) stanowią własność Gminy Tyczyn. Inicjatywa kupna działek wyszła ze strony właścicieli nieruchomości sąsiadujących z działkami Gminy Tyczyn. W związku z powyższym Rada Miejska wyraziła zgodę na ich sprzedaż.

Polak, Węgier - dwa bratanki Delegacja z Węgier w Tyczynie

W dniu 17.09. br. do naszej gminy przybyła delegacja z Węgier. Z miejscowości Ludanyjalaszi przyjechał wójt tamtejszej gminy **Imre Kovacs** oraz animatorka i tłumaczka **Halina Batori**. Wizyta miała charakter zapoznawczy oraz była pierwszym krokiem do nawiązania współpracy.

Zagraniczni goście spotkali się z burmistrzem Tyczyna **Janem Hermaniukiem** oraz wiceburmistrz naszej gminy **Aldoną Wysocką**. Podczas spotkania władze rozmawiali o potencjałach swoich gmin oraz dyskutowali na temat możliwych obszarów współpracy. W czasie rozmów został przedstawiony wzór listu intencyjnego, który - po wspólnym naniesieniu poprawek - zostanie podpisany podczas rewizyty naszej delegacji na Węgrzech.

Od lewej: H. Batori, I. Kovacs, J. Hermaniuk, A. Wysocka i autor tekstu.
Fot. A. Siwiec

Fot. A. Siwiec

Z racji nie najlepszej pogody nasi goście odwiedzili jedynie Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie, ale obiecali odwiedzić nas na dłużej, aby zobaczyć pozostałe urokliwe miejsca naszej gminy i okolicy. Niemniej jednak delegacja węgierska była pod dużym wrażeniem naszego miasteczka, jak również ciepłego ich przyjęcia w gminie Tyczyn.

Wizyta gości z Węgier była możliwa dzięki współpracą Związku Młodzieży Wiejskiej w Tyczynie z organizacjami węgierskimi i słowackimi w ramach wymian międzynarodowych w Mrzeżynie, gdzie młodzież uczestniczyła w projektach: „Meet us: Folk & Street Dance” oraz tegorocznym „Folk Trot”. To właśnie tam poznaliśmy m.in. panią Halinę, która zaproponowała współpracę międzygminną. Gorąco liczymy na to, że pierwszy krok, który został postawiony, a z pewnością była nim wizyta delegacji węgierskiej, pozwoli na rozwój współpracy między gminami.

Jeszcze o odpadach

Przypominamy, że opłatę za zagospodarowanie odpadami komunalnymi uiszczamy **kwartalnie do 15 dnia pierwszego miesiąca kwartału**, począwszy od 1 lipca. Możemy to również zrobić z góry, półrocznie lub zapłacić za cały rok. Opłatę uiszczamy w kasie urzędu pok. 38 lub na rachunek bankowy Podkarpackiego Banku Spółdzielczego Nr konta: **88 8642 1126 2012 1127 8856 0002**. **WAŻNE:** w tytule wpłaty należy wpisać okres którego dotyczy opłata oraz imię i nazwisko osoby zobowiązanej do uiszczenia opłaty tj. składającej deklarację. Przykład: „Opłata za zagospodarowanie odpadami komunalnymi za III kwartał 2013 r. Jan Kowalski Tyczyn, ul. Wrzosowa 1”. **Opłatę za odbiór śmieci należy uiszczać samoistnie, bez uprzedniego wezwania do zapłaty ze strony Gminy.**

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) to miejsce, w którym mieszkańcy gminy Tyczyn, w ramach uiszczanej do Gminy opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, mogą zostawić wytwarzane przez siebie, selektywnie zebrane odpady.

PSZOK mieści się przy ul. Myśliwskiej w Błazowej (przy placu sortowni) i obsługiwany jest przez Gospodarkę Komunalną w Błazowej Sp. z o.o.

Punkt jest czynny **od poniedziałku do piątku** (za wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy oraz świąt) **w godzinach od 10.00-17.00.**

Przyjmując odpady od danej osoby, obsługa PSZOK spisuje dane przekazującego odpad, w szczególności imię i nazwisko oraz adres nieruchomości, z której odpady pochodzą.

W PSZOK mieszkańcy gminy Tyczyn mogą bezpłatnie zostawić selektywnie zebrane odpady komunalne tj.:

- opakowania z papieru i tektury, tworzyw sztucznych, szkła, drewna, metalu oraz opakowania wielomateriałowe;
- odpady zielone;
- odpady wielkogabarytowe (meble, sprzęt AGD itp.);
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny;
- zużyte baterie i akumulatory;
- zużyte opony;
- gruz, odpady budowlane i rozbiórkowe; (pochodzące z robót budowlanych nie wymagających zgłoszenia lub pozwolenia na budowę);
- odpady zawierające rtęć (termometry, lampy rtęciowe, świetlówki, przełączniki), rozpuszczalniki organiczne, środki czyszczące, środki ochrony roślin i opakowania po nich, resztki farb i lakierów, klejów, środki do konserwacji i ochrony drewna, opakowania po aerozolach, pozostałości po domowych środkach dezynfekcji, środki do konserwacji metali.

Transport odpadów do PSZOK mieszkańcy zapewniają we własnym zakresie.

UWAGA! PSZOK nie przyjmuje odpadów komunalnych zmieszanych.

Punkt przyjmowania przeterminowanych leków na terenie gminy Tyczyn

Przeterminowane leki uznane są za odpady niebezpieczne. Zbudowane z szeregu związków chemicznych, po terminie przydatności stanowią potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub nawet życia ludzi. Części składowe leków stanowią środki szkodliwe lub trujące, które są groźne dla organizmu ludzkiego. Są też szkodliwe dla środowiska, ponieważ pomimo upływu czasu zachowują dużą aktywność biologiczną. Związki zawarte w lekach są bardzo trwałe, przedostając się do wód lub gleb potrafią je skażić na dziesięciolecia. Część toksyn pochodzących z lekarstw, może biokumulować się w komórkach organizmów żywych, stanowiąc dla nich zagrożenie.

Przeterminowane leki każdy mieszkaniec gminy Tyczyn może nieodpłatnie dostarczać do Apteki FARMNET przy ul. Strażackiej 1 w Tyczynie, gdzie znajduje się specjalny pojemnik.

Do pojemnika można wrzucać: pastylki, drażetki, maści, jak i leki płynne oraz aerozole. Zabronione jest wrzucanie igieł, igłostrzykawek i termometrów.

Mile widzianym jest wrzucanie leków **BEZ OPAKOWAŃ!!** Niezabrudzone papierowe opakowania lekarstw oraz ulotki można wrzucić do żółtego worka lub pojemnika na surowce wtórne i przekazać firmie odbierającej odpady komunalne.

PAMIĘTAJ! Nigdy nie wrzucaj leków do toalety! Oczyszczalnie nie radzą sobie dobrze z takimi substancjami, a ich obecność w wodzie sprawia, że bakterie i wirusy uodparniają się na nie i do terapii potrzebne będą nowe leki lub większe ich dawki.

Dotacje Gminy Tyczyn na remont zabytków

W 2013 r. z budżetu gminy Tyczyn przyznano dwie dotacje na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

Na renowację bocznych ołtarzy pw. Serca Pana Jezusa i pw. Matki Bożej z Dzieciątkiem w kościele parafialnym w Tyczynie przyznano dotację Parafii Rzymskokatolickiej w Tyczynie w wysokości 25 tys. zł.

Na osuszenie ścian i fundamentów kościoła w zespole klasztornym w Borku Starym przyznano dotację Klasztorowi oo. Dominikanów w Borku Starym w wysokości 45 tys. zł.

Oprac. AJ na podst. inf. zamieszczonych na stronie internetowej www.tyczyn.pl.

TEN NUMER WARTO ZNAĆ

Poradnia Telefoniczna Ogólnopolskiego Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”:

(22) 668-70-00

Nowy model Placówki Poczтовой w Tyczynie

W czerwcu br. przy udziale przedstawicieli władz Miasta Tyczyna oraz Dyrekcji Regionu Sieci Poczty Polskiej w Rzeszowie dokonano uroczystego otwarcia placówki pocztowej wyremontowanej zgodnie z nowym modelem firmy.

Zmiana zasad wizualizacji, to nie tylko zmiana kolorystyki zgodnej z nowymi barwami Poczty Polskiej, ale przede wszystkim dostosowanie placówki do nowego modelu - bezpośredniego kontaktu pracownika z klientem.

Obecnie placówka pocztowa w Tyczynie to miejsce bez typowego okienka pocztowego, bez szyby, która oddziela klienta od pracownika.

Nowa placówka pocztowa jest nie tylko estetyczna i ładna, ale także bardziej funkcjonalna i lepiej spełnia rolę centrum pocztowo-finansowego. Obok tradycyjnych usług od dawna kojarzonych z pocztą, w placówce można także ubezpieczyć samochód lub dom oraz skorzystać z szerokiej propozycji bankowej (konta rozliczeniowe i oszczędnościowe, kredyty, karty kredytowe i inne).

Zapraszamy do korzystania z naszych usług w godzinach od 8.00 do 19.00 od poniedziałku do piątku, w soboty od 8.00 do 14.00.

Sołtys wsi Matysówka dyżuruje w poniedziałki w godz. od 19.00 do 20.00 w biurze DL.
Kontakt pod nr. tel. (17) 22-99-372.

Pracownicy Poczty w Tyczynie

Z okazji Dnia Poczty Polskiej, obchodzonego 18 października, życzymy wszystkim pocztowcom sukcesów w służbie dla społeczeństwa oraz uznania dla Waszej trudnej, codziennej i odpowiedzialnej pracy.

Mamy nadzieję również, że niedługo także w innych miejscowościach naszej

Gminy powstaną podobne placówki pocztowe.

Trochę historii...

Początki działalności pocztowej na ziemiach polskich sięgają... XVI wieku. Za datę narodzin poczty w Polsce uważa się 18 października 1558 roku. Wtedy to król Zygmunt August „ustanowił stałe połączenie pocztowe między Krakowem a Wenecją przez Wiedeń, za pomocą poczty, czyli koni rozstawnych”. Powołana przez monarchę instytucja publiczna miała służyć przede wszystkim utrzymaniu stałych kontaktów dyplomatycznych i gospodarczych z innymi krajami europejskimi.

źródło: www.poczta-polska.pl

Dyżury Przewodniczącego Zarządu Osiedla

w każdy III wtorek m-ca w godz. od 17.00 do 18.00, w byłym muzeum, wejście od biblioteki.

Tel. (17) 22-19-410.

Sołtys wsi Borek Stary

Kontakt pod numerem telefonu: (17) 22-98-065.

Sołtys wsi Hermanowa dyżuruje w każdy poniedziałek w godz. od 9.00 do 10.00 w biurze Domu Ludowego. Tel. (17) 22-99-466.

Sołtys wsi Kielnarowa dyżuruje w w czwartki w godz. od 18.00 do 19.00 w biurze Centrum Rekreacyjno-Kulturalnego.

Kontakt pod nr. tel. (17) 22-19-350.

Piknik Rodzinny

Zarząd Osiedla Miasta Tyczyna składa serdeczne podziękowania za pomoc przy organizacji Pikniku Rodzinnego na zakończenie wakacji współorganizatorom imprezy: Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Kultury w Tyczynie, Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie, ZMW „Wici” oraz partnerowi imprezy - firmie PZU.

Opady deszczu uniemożliwiły nam organizację imprezy plenerowej, jednak za sprawą muzyczno-tanecznych animacji wodzirejów ze Szkoły Muzycznej Yamaha zgromadzone w budynku M-GOK dzieci bawiły się wyśmienicie, śpiewały i tańczyły w rytm popularnych przebojów, chętnie uczestniczyły w konkursach z nagrodami ufundowanymi przez sponsorów pikniku: **OST Tyczyn, PKO SA, Lokalna Grupa Działania Lider Dolina Strugu, Kuratorium Oświaty** oraz anonimowego sponsora.

Goście imprezy mieli możliwość przetestowania symulatora dachowania, przy pomocy którego można w bezpiecznych warunkach przeżyć wypadek samochodowy. Uświadamia on skutki niezapięcia pasów oraz braku zabezpieczenia różnych przedmiotów w pojeździe w razie wypadku. Imprezę zakończył pokaz umiejętności tanecznych grupy Wataha Breakers oraz wspólna dyskoteka.

Uczestnikom imprezy bardzo serdecznie dziękujemy. Do zobaczenia za rok.

Podkarpacki Ośrodek Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

zaprasza osoby pokrzywdzone przestępstwem
oraz członków ich rodzin do

BIUR BEZPŁATNYCH PORAD PRAWNYCH I PSYCHOLOGICZNYCH:

Tyczyn: Urząd Miejski, ul. Rynek 18

Porady prawne:

Dwa ostatnie czwartki miesiąca: godz. 12.00-18.00

Porady psychologiczne:

Ostatni piątek miesiąca: godz. 14.00-18.00

Udzielamy poufnych, bezstronnych, aktualnych i rzetelnych porad prawnych i psychologicznych w zakresie związanym z pomocą osobom poszkodowanym przestępstwem (bez względu na jego rodzaj). Poradnictwo świadczone jest przez doświadczonych prawników i psychoterapeutów. **Projekt współfinansowany ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.**

Zespół Śpiewaczy „Matysowianie”

pragnąc ocalić od zapomnienia
lokalną kulturę ludową,
zaprasza do udziału w realizacji projektu

„Tam, gdzie taniec i śpiew lokalna społeczność integruje się”

Zapraszamy wszystkich chętnych,
którzy mają ochotę miło spędzić czas wolny,
oderwać się od codziennych obowiązków,
rozwijać w sobie pasję do tańca i śpiewu

do uczestnictwa w warsztatach organizowanych w Domu Ludowym w Matysówce.

Projekt będzie realizowany w Matysówce w terminie od 30.09.2013 r. do 31.12.2013 r. poprzez spotkania z kulturą ludową, warsztaty tworzenia tradycyjnych szyszek weselnych oraz warsztaty taneczne i śpiewacze.

**AKADEMIA ROZWOJU
FILANTROPII W POLSCE**

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

Od 3 czerwca br. Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Tyczynie realizuje projekt pt. **Zakup wyposażenia do Saloniku Literackiego i 4 Kącików Malucha w MiGBP w Tyczynie i jej Filiach.**

Całkowity koszt jego realizacji to: **40 800 zł** (w tym dofinansowanie z MKiDN: **30 000 zł**, dotacja Gminy Tyczyn: **10 000 zł**, sponsorzy: **800 zł**).

Za nami pierwszy etap projektu, tzn. zakupione zostało wyposażenie do Saloniku Literackiego, który będzie się znajdował w pomieszczeniach po Muzeum Regionalnym, wymienione zostały także drzwi pomiędzy Oddziałem dla dzieci i Wypożyczalnią dla dorosłych w Tyczynie. W tej chwili kompletujemy wyposażenie do Kącików Malucha, które z pewnością bardzo ucieszą naszych małych czytelników.

Dzięki realizowanemu projektowi MiGBP w Tyczynie będzie placówką bardziej nowoczesną oraz stanie się ciekawym miejscem spotkań odbiorców różnych grup wiekowych.

Biblioteka od lat stara się pozyskiwać z różnych źródeł dodatkowe fundusze na zakup sprzętu i wyposażenia, odciążając w ten sposób budżet naszej Gminy.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Narodowe czytanie Fredry

W tym roku w sposób szczególny uczciliśmy 220. rocznicę urodzin naszego największego komediopisarza hr. **Aleksandra Fredry**. Prezydent RP **Bronisław Komorowski** w 2012 r. zainicjował akcję publicznego czytania polskich największych dzieł literackich, dlatego 7.09 br. w Miejskiej i Gminnej Bibliotece Publicznej w Tyczynie czytaliśmy utwory Fredry.

Fot. Ola Kustra

Fot. Ola Kustra

Uczniowie, nauczyciele i absolwenci Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Tyczynie zasiedli w pięknie przygotowanej sali literackiej tyczyńskiej biblioteki. Czytaliśmy *Zemstę* A. Fredry, a także jego bajki i przypowieści.

Na zakończenie wspólnymi siłami młodych i trochę starszych czytelników wyrecytowaliśmy *Pawła i Gawła*. Perełki fredrowskiego dowcipu językowego krążyły wśród nas, dawały poczucie wspólnoty kulturowej.

Jesteśmy bardzo wdzięczni paniom pracującym w bibliotece, zwłaszcza pani dyrektor **Alicji Kustrze**, za podjęcie tej inicjatywy. To bardzo ważne, aby w dobie wszechwładnego Internetu popularyzować czytelnictwo i dbałość o polszczyznę. Wspólne czytanie, tak jak wspólne śpiewanie, wzmacnia poczucie naszej narodowej tożsamości.

Nasze miasto znalazło się wśród ponad 600 innych miejscowości umieszczonych na oficjalnej stronie Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

MiGBP w Tyczynie przypomina o **terminowym zwrocie wypożyczonych książek**. Okres wypożyczenia woluminów wynosi 4 tygodnie. Po upływie tego czasu można prolongować termin oddania książek na kolejne 2 tygodnie.

Aleksander Fredro poeta, komediopisarz, pamiętnikarz. Urodził się w 1793 roku w Surochowie koło Jarosławia, zmarł w 1876 r. we Lwowie. W jego twórczości można zauważyć dwa okresy – pierwszy ograniczony datami 1818 – 1835, drugi zaś zaczyna się od 1854 roku. W pierwszej fazie pisarstwa powstały jego najśłynniejsze komedie, m.in. *Zemsta*, *Śluby panieńskie*, *Pan Jowialski*. Niestety, liczne ataki krytyków skutecznie zniechęciły Fredrę do pisarstwa. Po długiej przerwie autor powrócił do pracy twórczej, jednak mimo wielu próśb nic już nie publikował, tworzył swoje dzieła jedynie do szuflady.

Aleksander Fredro był człowiekiem wyjątkowo inteligentnym, znał języki obce, miał talent do wyśmiewania innych, czynił to jednak w sposób bardzo łagodny, bez zbędnego krytykanctwa.

Fredro bawił publiczność poprzez budowanie sytuacji komicznych, a tych dostarczało mu samo życie. Pisał więc o wzbogacającym się mieszczaństwie, rosnącej roli pieniądza w życiu, o swobodzie obyczajów, o polskiej szlachcie, o miłości „romantycznej”. Hrabia w swoich utworach starał się nie wyjawiać jasno sformułowanego morału, zawsze zostawiał czytelnikowi pewien margines swobody.

Opracowała **Alicja Kustra** na podst. *Literatury Polskiej*.

Myśli Aleksandra Fredry

*Nie ma większej radości dla głupiego,
jak znaleźć głupszego od siebie.*

*Że nikt ci nie powie, żeś głupi,
przez to mądrym nie jesteś.*

Biada narodowi, który traci szacunek dla samego siebie.

*Z kobietą nie ma żartów - w miłości czy w gniewie
Co myśli, nikt nie zgadnie; co robi nikt nie wie.*

Nie ludzie nami rządzą, lecz własne słabości.

Ludzie ze szkodą gonią za modą.

*Przeprosiny - jak wywabiona plama:
zawsze coś zostaje.*

Nie pchaj rzeki, sama płynie.

*Ideolog chce ze swojej gliny nowego człowieka ulepić.
I zawsze robi tylko błoto.*

Narodowe czytanie Fredry odbyło się w MiGBP w Tyczynie, a dokładnie w pomieszczeniach po dawnym Muzeum Regionalnym. Pomieszczenia te powoli zaczynają przypominać Salonik Literacki, który powstaje przy naszej Bibliotece. Wyposażenie do niego zakupione zostało ze środków **Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Gminy Tyczyn**.

Jubileusz 535-lecia

wsi Hermanowa

pod patronatem

Burmistrza Tyczyna

29 września 2013r. (niedziela)

W programie:

godz. 11.00 - uroczysta Msza Św. w Kościele Parafialnym
z udziałem Orkiestry Dętej WSK i MGOK Tyczyn
oraz Zespołu Śpiewaczego „Hermanowiaczy”

godz. 16.00 – *Dom Ludowy w Hermanowej*

- otwarcie wystawy malarstwa Mirosława Pieprzyka,
prac dzieci oraz fotografii pt.

„Hermanowa wczoraj i dziś”

- wspomnienia o Hermanowej p. Zofii Domino

Dyrektora Szkoły Podstawowej w latach 1986-2000

godz. 16.30 - występ Zespołu Śpiewaczego „Tyczyniaczy”

godz. 17.00 - zabawa dla dzieci ze Szkołą Muzyczną

„Yamaha”

Organizatorzy:

Dom Ludowy,

Szkoła Podstawowa im. Św. Królowej Jadwigi

Parafia p.w. Matki Bożej Niepokalanej

Rada Sołecka w Hermanowej

BARBARA PŁODZIEN

Jak Kielnarowa pożegnała wakacje?

25.08 br przy Centrum Rekreacyjno-Kulturalnym w Kielnarowej odbył się piknik rodzinny. Imprezę rozpoczęliśmy występem dziecięcych zespołów tanecznych „Niezapominajki” z Kielnarowej. Następnie przy rytmach wesołej muzyki dzieci wraz z rodzicami bawiły się ze **Szkołą Muzyczną „Yamaha”** z Rzeszowa. Uczestnicy zabaw i konkursów obdarowani zostali słodyczkami i nagrodami. Piknik zakończył się zabawą taneczną z zespołem **Fobos**. Dodatkowymi atrakcjami niedzielnego pikniku były: dmuchane wesołe miasteczko, wata cukrowa, popcorn, a także kiełbaski z grilla.

Bardzo dziękuję wszystkim sponsorom za wsparcie finansowe i rzeczowe, a były to następujące firmy: **Firma „Hammer” Jacek Witek z Kielnarowej, Sklep Spożywczo-Przemysłowy Renata i Dariusz Maciekiewiczowie, Firma „Grafit” Dorota Barańska, Firma Budowlana Robert Książek, Firma „JAR” Ryszard Rząsa i Jan Synoś z Kielnarowej.**

Organizatorami pikniku byli: **M-GOK w Tyczynie filia Dom Ludowy w Kielnarowej, Rada Sołecka**

Zabawy z „Yamaha”

oraz OSP z Kielnarowej. Wszystkim serdecznie dziękuję za pomoc w przygotowaniu pikniku.

Centrum Rekreacyjno-Kulturalne w Kielnarowej zaprasza **dzieci na zajęcia taneczne**. Prowadzimy również zapisy do **zespołu tanecznego „Niezapominajki”**. Wszelkie informacje pod nr. tel. **(17) 22-19-350**.

DOROTA DROZD

Wakacje z M-GOK-iem

W Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Katarzyny Sobczyk oraz jego filiach w Hermanowej, Borku Starym i w Kielnarowej w lipcu br. odbywały się zajęcia wakacyjne dla dzieci. Ich uczestnicy brali udział w zajęciach sportowych, artystycznych oraz wycieczkach. Mogli nauczyć się robić gofry oraz poznali technikę zdobienia przedmiotów decoupage. Dzieci spędzały czas na świeżym powietrzu w tyczyńskim parku, na boisku Orlik przy Szkole Podstawowej w Tyczynie oraz w Ogródku Jordanowskim. W ramach zajęć odwiedzili również Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczynie, w którym miały okazję

Z alpakami

Zabawy
w Centrum Dziedzictwa

oglądać wystawę oraz brać udział w grach i zabawach. Dużą atrakcją była również dla nich wycieczka piesza do Kampusu Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Kielnarowej, podczas której zobaczyły hodowlę alpaków – południowoamerykańskich zwierząt przypominających lamy. Dzięki uprzejmości pracowników WSiIZ dzieci poznały zwyczaje tych zwierząt oraz uczestniczyły w ich karmieniu.

Uczestnicy miło wspominają udział w wakacyjnych zajęciach i zgodnie mówią, że warto było w ten sposób spędzić wolny czas.

*Co na stole trza postawić,
jakie jadło ma tam być?
Co masz zrobić w czas wigilii,
by przez roczek dobrze żyć?*

Chcesz poznać tradycyjne dania wigilijne,
obrzędy i zwyczaje związane
z okresem Bożego Narodzenia?

Zespół Śpiewaczy „Hermanowiacy”

zaprasza do udziału w projekcie

**„Niech wie nawet z szopki wół,
co znaczy wigilijny stół”**

Projekt realizowany jest od września do grudnia 2013 r. w Hermanowej, Borku Starym i Matysówce poprzez warsztaty kulinarne i rękodzielnicze oraz opracowanie i wystawienie widowiska obrzędowego pt. „Wieczera wigilijna”.

**AKADEMIA ROZWOJU
FILANTROPII W POLSCE**

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

GENERATOR

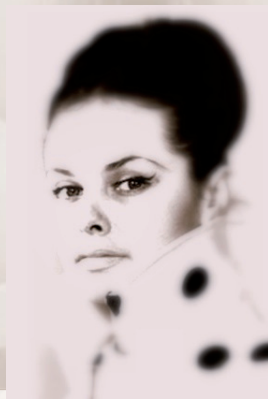

**Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
im. Katarzyny Sobczyk w Tyczynie**
jest organizatorem

**III Festiwalu
Piosenek
Katarzyny Sobczyk**

**„O Złotą Różę
Małego Księcia”**

**20 października 2013 r.,
sala M-GOK w Tyczynie**

W programie:

godz. 13.00 - przesłuchania konkursowe

godz. 17.00 - koncert pt. *Dzisiaj, jutro, zawsze...*
w wykonaniu Zespołu Wokalnego
XXI Brygady Strzelców Podhalańskich
w Rzeszowie

godz. 18.00 - koncert laureatów festiwalu

Młodych wykonawców z naszej Gminy zapraszamy
do udziału w Festiwalu.

Regulamin i karta zgłoszeniowa dostępne są na stronie
internetowej www.mgoktyczyn.pl w zakładce *Aktualności*.

Na zgłoszenia czekamy do **1 października 2013 r.**

KUBA MICHALSKI

KONCERT BALLAD

**LEONARDA
COHENA**

12.10.2013 (sobota), GODZ. 17:00

CENTRUM DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
I INFORMACJI TURYSTYCZNEJ
36-020 Tyczyn, ul. Grunwaldzka 31

Kuba Michalski jest autorem, kompozytorem, wokalistą i gitarzystą. Z żoną Anetą założył zespół „Cotton Cat”. Nagrał z nim pięć płyt. Jego piosenki uzyskiwały wyróżnienia na festiwalu OPPA, a w duecie z Justyną Bacz wygrał Festiwal Pieśni Leonarda Cohena w Krakowie. Z solowymi recitalami ballad Cohena i Kaczmarńskiego występował niemal w całej Polsce. W roku 2011 wydał płytę „Podróż”, na której zamieścił własne kompozycje do wierszy wielkich poetów m.in. B. Leśmiana, A. Asnyka, A. Mickiewicza i C. Baudelaire’a, a w 2012 roku album z piosenkami Kaczmarńskiego.

W programie koncertu usłyszymy kilkanaście ballad znakomitego kanadyjskiego barda w polskich tłumaczeniach, w tym oczywiście „Al-leluja”, „Zuzanna”, „Słynny niebieski prochowiec” i „Tańcz mnie po miłości kres”.

ZOFIA MATYS

Jubileusz Zespołu „Śląsk”

1 września br. w hali na Podpromiu w Rzeszowie odbył się galowy koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” z okazji jubileuszu 60-lecia istnienia zespołu.

„Tyczyniacy” wraz z Kapelą Wójta Tycznera otrzymali zaproszenie na ten występ od **Anny Borkowskiej** - dyrektora Agencji Artystycznej zespołu „Śląsk”. Udział w koncercie był okazją do przekazania życzeń jubileuszowych.

Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hady-ny to jeden z największych polskich zespołów folklorystycznych. Został założony 1.07.1953 r. przez Stanisława Hadynę oraz Elwirę Kamińską. Nadrzędną ideą działania zespołu jest ukazywanie bogactwa źródeł kultury śląskiej na tle spuścizny innych regionów kraju. Ponad stuosobowy skład artystyczny obejmuje chór, balet i orkiestrę. Poziom artystyczny grupy przyniósł mu uznanie na całym świecie, liczne nagrody i dyplomy honorowe. „Śląsk” odwiedził 44 kraje na pięciu kontynentach. Zespół dał ponad 7 tysięcy koncertów dla ponad 25 milionów widzów.

źródło: www.zespolslask.pl

U góry: występ Zespołu „Śląsk”.
**Na dole: „Tyczyniacy” przekazują jubileuszowe
życzenia członkom zespołu**

Z Kielnarowej w świat

W niedzielne popołudnie 15.09 w Centrum Rekreacyjno-Kulturalnym w Kielnarowej odbyło się spotkanie autorskie ze Zbigniewem Domino – Sybirakiem, autorem wielu książek, m.in. „Syberiady polskiej”, „Czasu kukułczych gniazd” i najnowszej powieści pt. „Młode ciemności”.

fol. O. Kustra

Poprowadziła je dyrektorka Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej w Tyczynie **Alicja Kustra**, która na wstępie zaznaczyła, że wybór miejsca spotkania nie jest przypadkowy. Zbigniew Domino bowiem urodził się w Kielnarowej i o swojej „małej ojczyźnie” nigdy nie zapomni. Dowodem tego jest jego twórczość prozatorska i poetycka, która powstała m.in. w Kielnarowej i tej miejscowości dotyczy.

Podczas spotkania z interpretacją wybranych wierszy autora (z tomiku pt. „Matczyne Pole”) wystąpili **Dorota Kwoka** i **Stach Ożóg**, a krótką recenzję „Młodych ciemności” przedstawiła **dr Zofia Brzuchowska** – pracownik naukowy Uniwersytetu Rzeszowskiego. Po tej części spotkania nastąpił dialog pisarza z czytelnikami. Licznie zgromadzona publiczność mogła się dowiedzieć m.in. co autor sądzi o ekranizacji „Syberiady” w reżyserii Janusza Zaorskiego, czy planuje wydanie kolejnego tomiku wierszy oraz czy powstanie kolejna powieść opisująca powojenne losy rodziny Dolinów.

Niespodzianką dla pana Zbigniewa był występ zespołu „Borkowianie”, który zaprezentował ludowe piosenki przy akordeonowym akompaniamencie **Zbigniewa Sztaby**.

Po krótkim koncercie zespołu można było ustawić się w długiej kolejce po autograf pisarza oraz kupić jego książki.

Organizatorami spotkania byli: MiG BP w Tyczynie, Filia Biblioteki Publicznej w Kielnarowej oraz Centrum Rekreacyjno-Kulturalne w Kielnarowej.

Matczyne Pole płacze rosą
Nie byłem tutaj tyle lat

Koguty pieją w Kielnarowej
Kukułka liczy ile lat
Skowronek z nieba tirlukuje
W wiosennym słońcu
Chmielny wiatr

Srebrzysta zieleń z gór
splywa
Na horyzoncie z pługiem koń
Chłop sieje zboże
Na Szczęść Boże
Czeremchy białej cierpka woń

Matczyne Pole płacze rosą
Nie byłem tutaj tyle lat
Tu ma kołyska
Dola moja
Tu mego życia
zniknie ślad

**Zbigniew Domino,
Matczyne Pole**

fol. O. Kustra

Na pierwszym planie siedzą (od prawej): D. Kwoka, S. Ożóg, Z. Brzuchowska

STREFA TEATRU

Zapraszamy. Mamy jeszcze wolne miejsca na:

Zajęcia plastyczno-scenograficzne grupy starszej (12-18 lat) . Najbliższe spotkanie 14.10(poniedziałek) godz. 17:00

**Centrum Dziedzictwa Kulturowego
i Informacji Turystycznej w Tyczynie ul. Grunwaldzka 31
tel.172302327 e-mail: cdkitt@wp.pl**

GENERATOR
INSPIRACJI

Działaj
lokalnie

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

**AKADEMIA ROZWOJU
FILANTROPII W POLSCE**

**Dom Ludowy
w Borku Starym
serdecznie
zaprasza
na koncert zespołów**

**„Zbrucz”
i „Wizerunek”
z Tarnopola**

**29 września
(niedz.) 2013 r.,
godz. 17.00,
sala widowiskowa
DL w Borku Starym**

Kalendarium życia ks. Stanisława Bąka (1908-1983)

17.11.1908 r. – w Czelatycach (parafia Rokietnica) pod Jarosławiem urodził się ks. prałat Stanisław Bąk.

24.06.1934 r. – w przemyskiej katedrze z rąk **ks. bp. Franciszka Bardy** przyjął święcenia kapłańskie.

1.08.1934 r. – rozpoczął pracę jako wikariusz w parafii Niewodna, w której katechizował dzieci w szkołach.

14.06.1936 r. – został wikariuszem w parafii Dzikowiec, gdzie również oddawał się głównie katechizacji.

9.10.1937 r. – otrzymał przeniesienie do parafii w Raniżowie z obowiązkiem zamieszkania w miejscowości Mazury, gdzie trwały przygotowania do budowy kościoła i utworzenia samodzielnej parafii.

1941/1942 – ks. Bąk wstąpił do AK, podjął obowiązki kapelana Placówki „Sosna”.

8.03.1943 r. – zamordowano **Wintentego Bąka** (ojca ks. Stanisława) wraz z jego 17-miesięcznym wnukiem.

Kwiecień 1945 r. – objął funkcję komendanta Obwodu Kolbuszowa AK w stanie likwidacji.

Wrzesień 1945 r. – wstąpił do tajnego antykomunistycznego Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”, które było zaciekle zwalczane przez Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego. Ks. Bąk zorganizował siatkę konspiracyjną w okolicznych miejscowościach, zajmował się m.in. rozprowadzaniem konspiracyjnej prasy oraz broszur, prowadził też tajne archiwum.

14.01.1949 r. – został aresztowany przez UB.

4.1949 r. – sporządzono akt oskarżenia ks. Bąka. Zarzucano mu, że poprzez przynależność do WiN chciał „przemocą usunąć ustanowione organa władzy zwierzchniej narodu, zagarnąć ich władzę oraz zmienić ustrój Państwa Polskiego”.

11.05.1949 r. – ogłoszono wyrok, w którym Sąd uznał ks. Bąka winnym stawianych mu zarzutów i skazał go na 10 lat więzienia, na utratę praw publicznych i obywatelskich na 3 lata oraz przepadek całego mienia. Ks. Bąk odbywał karę więzienia kolejno w: Rzeszowie, Przemysłu, Raciborzu, w Rawiczu.

10.10.1953 r. – otrzymuje roczną przerwę w odbywaniu kary w celu poratowania zdrowia.

23.10.1953 r. – wychodzi na wolność po odsiedzeniu prawie 5 lat.

Od 1.11.1953 r. do 15.05.1954 r. – mieszkał w Seminarium w Przemysłu, skąd wyjeżdżał na leczenie do Polanicy Zdroju.

28.05.1954 r. – przybył do Hyżnego, gdzie został mianowany wikariuszem. Zajmował się tam pracą z młodzieżą starszą, zorganizował grupę teatralną i chór.

Od września 1955 r. – zezwolono ks. Bąkowi na katechizację, którą prowadził w Grzegorzówce, Wólce Hyżnej, Nieborowie i Dylągówce.

25.07.1956 r. – został administratorem parafii w Sarnoklęskach, prowadząc wzorowo plebańskie gospodarstwo.

Wiosna 1960 r. – ks. Bąk został mianowany proboszczem parafii w Tyczynie, gdzie podjął się remontu kościoła (wymiana więźby dachowej i pokrycia dachu, malowanie, renowacja ołtarzy i obrazów, remont plebani i budynków gospodarczych). Władza państwowa utrudniała te poczynania różnymi karami.

do 1968 r. – z jego inicjatywy na terenie parafii Tyczyn działało 5 punktów katechetycznych: trzy w Tyczynie i po jednym w Kielnarowej i na Czerwonkach.

1972/1973 – powstał punkt katechetyczny w Hermanowej.

1982 r. – tyczyński proboszcz zaakceptował i poparł inicjatywę mieszkańców Hermanowej odnośnie budowy kościoła. Przekazał na ten cel znaczną ilość materiałów budowlanych.

21.04.1983 r. – przewodniczył pierwszej mszy św. w Hermanowej w tymczasowej kaplicy.

30/31.10.1983 r. – ks. Bąk zmarł w rzeszowskim szpitalu.

4.11.1983 r. – w Tyczynie odbył się jego pogrzeb pod przewodnictwem **ks. bp. Bolesława Taborskiego**.

Oprac. **AJ** na podst. tekstu **ks. Mieczysława Lignowskiego**, zamieszczonego w 326 nr. gazetki parafialnej „Z Niepokalaną” (październik 2008 r.). Zamieszczone fotografie pochodzą ze zbiorów sióstr Dominikanek oraz **Zofii Ślączi**.

Umarłych wieczność dotąd trwa,
dokąd pamięcią im się płaci

W. Szymborska

**Burmistrz Tyczyzna,
Proboszcz Parafii Rzymsko-
Katolickiej w Tyczyźnie,
Towarzystwo Miłośników
Ziemi Tyczyńskiej**

mają zaszczyt zaprosić

na uroczystość z okazji

30. rocznicy śmierci

**śp. ks.
STANISŁAWA BĄKA**

**proboszcza tyczyńskiego
w latach 1960-1983,**

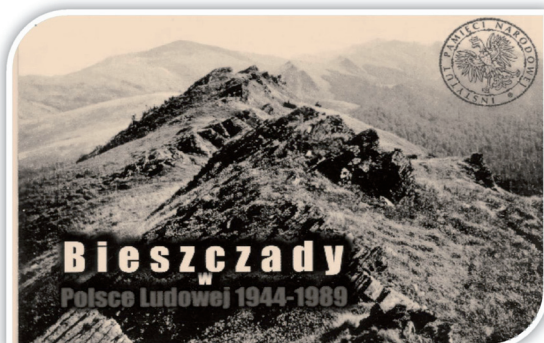
która odbędzie się
**27 października 2013 r.
w Tyczyźnie.**

Program uroczystości:

godz. 12.00 - uroczysta msza św. w kościele parafialnym

godz. 13.15 - okolicznościowe spotkanie w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury im. Katarzyny Sobczyk w Tyczyźnie, połączone z promocją książki ks. Pawła Pratkania pt. *Życie i działalność ks. Stanisława Bąka*.

**Instytut Pamięci Narodowej
oraz
Centrum Dziedzictwa Kulturowego
i Informacji Turystycznej w Tyczyźnie**
zapraszają na wystawę pt.

Wystawę można zwiedzać do **28.10** od wtorku do soboty w godz. 10.00-17.45 w CDKiIT w Tyczyźnie, ul. Grunwaldzka 31, tel. (17) 23-02-327.

ZAKIA CIEŚLICKA-MAJKA

Europejskie Dni Dziedzictwa w Tyczyźnie

W dniach 14-15.09 Centrum Dziedzictwa Kulturowego i Informacji Turystycznej w Tyczyźnie już po raz drugi wzięło udział w obchodach Europejskich Dni Dziedzictwa. Ta wyjątkowa impreza, mająca na celu ochronę dziedzictwa kulturowego Europy, podkreślenie wspólnych korzeni kultury europejskiej oraz propagowanie dialogu międzykulturowego, po raz pierwszy odbyła się z inicjatywy Rady Europy i Unii Europejskiej już w 1993 roku.

Tegoroczna impreza w całej Polsce przebiegała pod wspólnym hasłem „**Nie od razu Polskę zbudowano**”. Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego uroczysta inauguracja odbyła się w Opactwie Cysterskim w Wąchocku 7.09. Podczas EDD 2013 w Tyczyźnie odbyły się dwudniowe warsztaty pisania ikon, które poprowadziła **Agnieszka Zaguła** - artystka, konserwator dzieł sztuki. Warsztaty pozwoliły uczestnikom zapoznać się z pracochłonnym, niezmiennym od wieków procesem pisania ikony. Uczestnicy imprezy mieli okazję podziwiać ikony autorstwa pani Zaguły oraz zgłębić filozofię ikonostasu podczas wernisażu jej prac, a także uczestniczyć w projekcji filmu „**Ikonostas w Supraślu**”.

Europejskie Dni Dziedzictwa 2013

**Nie od razu
Polskę zbudowano**

Imprezę zakończył występ młodzieżowej kapeli ludowej **Młoda Harta**, działającej od 2004 roku przy Zespole Szkół Nr 2 w Harcie. Założycielem i kierownikiem muzycznym zespołu jest **Andrzej Sowa**. Repertuar kapeli **Młoda Harta** to kontynuacja dorobku znakomitej kapeli ludowej Sowów z Piątkowej. Kapela może poszczycić się licznymi nagrodami oraz wyróżnieniami. W 2013 roku podczas Festiwalu Kapel, Instrumentalistów i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym, grupa otrzymała główną nagrodę Baszty.

Obchodom Europejskich Dni Dziedzictwa w CDKiIT w Tyczyźnie patronowało Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowy Instytut Dziedzictwa oraz Gmina Tyczyń.

Wszystkim gościom imprezy oraz artystom serdecznie dziękujemy. Zapraszamy Państwa za rok!

**JOLANTA MROCZKA, BEATA SKRZYNTA,
SEWERYN PRZYWARA**

Wpadnij na dzień do... Ulanowa

Cisza, błogi spokój, uroczą przyrodę i mili ludzie. Tak pokrótce można by opisać małe miasteczko Ulanów w powiecie niżańskim. Dzisiaj niewiele osób pamięta, że właśnie tam, na plantach miejskich, postawiono pierwszy w Polsce pomnik **Jana Pawła II**. W 10. rocznicę pontyfikatu artysta rzeźbiarz **Andrzej Pityński** w darze swojemu rodzinnemu miastu wykonał popiersie naszego papieża. Na pomniku umieścił on

Uczniowie gimnazjum przy pomniku Jana Pawła II

historyczny symbol miasta i tamtejszych stron, a mianowicie tratwę flisacką. Ulanów bowiem leży w ujściu dwóch rzek: Sanu i Tanwi. Od XVII wieku tamtejsi retmani i flisacy spławiali drzewo Sanem, a potem Wisłą aż do Gdańska. Tradycja spływów flisackich jest tam żywa do dziś dzięki ludziom, którzy zainspirowani pomysłem **ks. Józefa Lizaka**, tamtejszego proboszcza, kultywują to wspaniałe rzemiosło. Obecnie nie spławiają już drzewa, ale służą swymi galarami i ciekawymi opowieściami turystom. Dlatego też Ulanów nazywany jest Stolicą Flisactwa Polskiego.

Dobrymi duchami flisackich obyczajów są państwo **Maria i Mieczysław Łabęccy**. Pan Mieczysław przewozi turystów po Sanie specjalną łodzią tzw. galarem, zaś pani Maria podejmuje gości specjałami kuchni flisackiej. Wyroblem, który zyskał Europejski Certyfikat Jakości Produktów Regionalnych, są chrupaczki, czyli słodkie drożdżowe trójkątne placki z dodatkiem smażonej słoniny. Smakują wybornie.

Spływ Sanem

Aby poznać dziedzictwo kulturowe naszego podkarpackiego regionu, gimnazjaliści z klas 3d i 3e wraz z nauczycielami (**Jolantą Mroczką, Beatą Skrzyntą i Sewerynem Przywarą**) odwiedzili ten uroczy zakątek, delektując się przy tym pysznościami przygotowanymi przez panią Marię. Spływ galarami po Sanie to wspaniała propozycja na ciekawe spędzenie czasu. Młodzież miała również okazję do wspólnej zabawy przy ognisku na piaszczystej plaży.

Odwiedziliśmy także perłę architektury sakralnej z 1643 r. – modrzewiowy kościółek pod wezwaniem św. Jana Chrzyciela i św. Barbary. Wspaniałe zachowane malowidła i klimat świątyni są niepowtarzalne. Na szczególną uwagę zasługuje podłoga kościoła, którą stanowi piękna mozaika parkietowa.

Promienie wrześnie słońca i leniwie płynący czas pozwoliły nam oderwać się choć na chwilę od szybkiego tempa codzienności.

A zatem, jeśli macie wolną chwilę, wpadnijcie na dzień do Ulanowa!

WIESŁAW DZIURA

Obóz integracyjny

W dniach 10 -12.09 br. uczniowie klas pierwszych Publicznego Gimnazjum w Tyczynie wraz z ze swoimi wychowawcami przebywali na obozie integracyjnym w Dubiecku. 98 uczniów z klas pierwszych naszego gimnazjum miało okazję do prawdziwej integracji.

Po przyjeździe uczestnicy obozu zostali zakwaterowani w Ośrodku KSM „Nadzieja”, który usytuowany jest tuż nad Sanem w Wybrzeżu k. Dubiecka, na terenie Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego. Do dyspozycji przebywających w ośrodku było miejsce na grilla, altana, a także zaplecze sportowe (boisko do piłki nożnej, siatkówki i badmintonu).

W pierwszym dniu, po zakwaterowaniu, młodzież uczestniczyła w spotkaniu z policją. Pani policjantka na jasny sposób przedstawiła uczniom informacje na temat prawnej odpowiedzialności nieletnich, a także praw i obowiązków ucznia i konsekwencji wynikających ze złego zachowania w szkole i poza nią.

Podczas obozu jego uczestnicy wraz z opiekunami udali się na pieszą wycieczkę do pobliskiego Dubiecka, w którym znajduje się piękny pałac zbudowany w połwie XVI w. przez Stanisława Stadnickiego. W pałacu tym, w 1735 roku, przyszedł na świat Ignacy Krasicki - wybitny przedstawiciel polskiego oświecenia, przyjaciel króla **Stanisława Augusta Poniatowskiego**.

Wychowawcy na spotkaniach ze swoimi klasami dokonali analizy wszystkich dokumentów szkoły, tj. statutu, regulaminu oraz WSO. Prowadzili również zajęcia integracyjne dla młodzieży, która miała możliwość wzajemnego poznania się i rozwijania umiejętności interpersonalnych.

Największą atrakcją ostatniego dnia wycieczki było pieczenie kiełbasy na ogromnym grillu oraz dyskoteka. Powróciliśmy do Tyczyna w świetnych humorach.

Opiekunami obozu byli nauczyciele: **Sylwia Skiba, Danuta Wróbel, Bartłomiej Prokop** oraz **Wiesław Dziura**.

Przed pałacem w Dubiecku

ELŻBIETA ROŻEK

Zapraszamy na Piknik EDUSCIENCE

Już wkrótce, **10 października 2013 r.**, w Publicznym Gimnazjum im. Jana Pawła II w Tyczynie, w ramach udziału szkoły w projekcie edukacyjnym, zostanie zorganizowany **Piknik EDUSCIENCE**.

Podczas jego trwania naukowcy z **Polskiej Akademii Nauk** przy pomocy przenośnego planetarium, eksperymentów chemicznych itp. będą próbowali zainteresować młodzież przedmiotami, z którymi uczniowie mają do czynienia na co dzień: matematyką, fizyką, chemią, geografią czy biologią. Pokażą, jak ciekawa może być nauka. Uczniowie i uczennice wezmą czynny udział w przygotowanych warsztatach, co idealnie połączy zabawę z nauką i pozwoli lepiej zrozumieć przedstawianą problematykę dzięki praktycznemu zastosowaniu wiedzy.

Gościem specjalnym będzie **Karol Wójcicki** – popularyzator nauki, który jest prezenterem w planetarium Centrum Nauki „Kopernik” oraz prowadzącym program Tajniki Techniki na Discovery Science i ekspertem z dziedziny astronomii w TVN-ie.

SPROSTOWANIE

W poprzednim numerze GT błędnie podaliśmy jako autorkę tekstu pt. *Izabela Branicka z Poniatowskich. „Pani na Tyczynie” w latach 1771-1808.* (s. 12 i 17) **ELŻBIETĘ DOMINO**. Powinno być: **ELŻBIETA BARAN**. Za pomyłkę przepraszamy obie Panie.

Redakcja

ZAPROSZENIE

Wszystkich młodych, którzy chcą zobaczyć, jak wyglądały dawne sprzęty gospodarskie, oraz starszych, którzy zechcą wspominać, jak to dawniej było,

zapraszamy do

**Miejskiej i Gminnej Biblioteki
Publicznej w Tyczynie,**
gdzie **do połowy października** można obejrzeć

miniaturowe „cudeńka” **Józefa Woźnika**.

Zapraszamy do obejrzenia wystawy
pt. **Dawna wieś w miniaturze**
w godzinach pracy biblioteki.

Pan Józef, mieszkający w Rzeszowie, to wielki pasjonat folkloru i kolekcjoner małych, drewnianych figurek, które przedstawiają ginące zawody i urządzenia sprzed kilkunastu lat. Ciekawostką jest to, że pan Józef wszystkie eksponaty wykonał własnoręcznie! A że figurki są małe, wymagało to wiele godzin pracy.

Jak to się zaczęło?

Kiedy był dzieckiem, w przerwach między pracami polowymi i w domu strugał w drewnie grzechotki i zwierzęta. Pierwszą miniaturkę wykonał na prośbę ojca ponad trzydzieści lat temu. Ponieważ tato pana Józefa był tkaczem, poprosił syna o wykonanie malutkiej repliki warsztatu tkackiego.

Wśród miniatur pana Woźnika znajdziemy także m.in.: tartak, stodołę, warsztat stolarski, a nawet... szewskie przyrządy! Większość eksponatów ma ruchome elementy i działa tak ich rzeczywiste odpowiedniki. Kolekcja jest uzupełniona również miniaturowymi zabudowaniami gospodarczymi i innymi budynkami, jak szkoła, kapliczki czy kościoły.

Autor kolekcji, zapytany o to, dlaczego tym się zajmuje, odpowiada, że wykonując miniaturki ginących zawodów i dawnych zabudowań wiejskich, chce ocalić je od zapomnienia. Ponieważ wychował się na wsi, każdą czynność, którą przedstawiają eksponaty, pamięta z własnego dzieciństwa i właśnie z pamięci odtworzył wszystkie szczegóły swojego mini-skansenu.

A. JANDA

Z prośbą do Starowiejskiej Pani

Chociaż kończy się wrzesień, to jednak wielu z nas wspomina jeszcze ostatnią pielgrzymkę do sanktuarium maryjnego w **Starej Wsi**, gdzie w sposób szczególny obchodzone są dwie uroczystości: **Wniebowzięcia (15.08)** i **Narodzenia NMP (8.09)**. W ciągu całego roku sanktuarium odwiedzają mniej i bardziej liczne grupy pielgrzymów. Od XVIII wieku po dziś dzień ewenementem są doroczne pielgrzymki **wiernych z Tycyna**.

W tym roku w różnych intencjach do Starej Wsi, już po raz **276.**, udało się ponad czterysta osób. Trasa każdego roku jest ta sama i wiedzie przez **Tyczyn, Hermanową, Wilczak, Białkę, Gwoźnicę, Golcową**, aż do **Starej Wsi**.

Przez setki lat nasi dziadowie pielgrzymowali do Starej Wsi na odpust, tzn. na dzień **8 września**. W latach osiemdziesiątych, po to, aby większa ilość osób mogła uczestniczyć w pielgrzymce, nasi księża ustalili, że będzie się ona odbywała zawsze w pierwszą sobotę września.

Przez dziesiątki lat przewodnikami pielgrzymki do Starej Wsi były osoby świeckie, po wojnie byli to nieżyjący już: **Stanisław Sitek, Tomasz Paśko** (oba z Tycyna), **pan Domino** z Kielnarowej, **Kazimierz** i **Roman Chruszcz** z Tycyna. Wspomnieć trzeba, że na przełomie lat 60. i 70. XX wieku coraz mniej osób pielgrzymowało, bywało, że było to tylko 50 - 60 osób wywodzących się z kilkunastu rodzin z Tycyna i Hermanowej.

Ruch pielgrzymkowy ożywiło przyjscie do tyczyńskiej parafii **ks. Józefa Turonia**, który był pierwszym księdzem przewodnikiem.

Przez wiele lat na pielgrzymkę do Starej Wsi wspólnie udawali się mieszkańcy z różnych miejscowości naszej Gminy. Gdy powstała nowa parafia w Hermanowej, jej mieszkańcy dołączają się do pielgrzymki tyczyńskiej na krzyżówce w swojej miejscowości. Od niedawna wspólnie z naszą pielgrzymką wędrują także mieszkańcy z Lecki.

Podczas wędrówki pielgrzymi modlą się w miejscu szczególnym - w Golcowej, przy krzyżu w lesie. Historia tego ostatniego żelaznego krzyża jest dosyć ciekawa.

Pierwszy krzyż postawili pierwsi tyczyńscy pielgrzymi w miejscu, gdzie grzebano ludzi zmarłych na cholerę. Zawsze był on drewniany, niestety, czas robił swoje. Drewno pod wpływem warunków atmosferycznych ulegało zniszczeniu, dlatego co pewien czas, w miejsce zniszczonego krzyża, stawiano nowy.

W latach 80. XX w. ks. J. Turoń, podczas swej pierwszej pieszej pielgrzymki do Starej Wsi, widząc przewrócony i zniszczony drewniany krzyż, zwrócił się z prośbą, aby w następnym roku postawić nowy, już nie drewniany, ale trwalszy - metalowy. Niektórzy pielgrzymi zapamiętali tę jego prośbę.

Kiedy zbliżał się termin następnej pielgrzymki, w tajemnicy, bo był to trudny czas stanu wojennego, rozpoczęto przygotowania do wykonania dużego, 6-metrowego metalowego krzyża. Wymienić tu należy kilka osób, które miały w tym największy udział. Byli to: **Stanisław Wróbel** z Kielnarowej, nieżyjący już **Tadeusz Szetela**, także z Kielnarowej oraz **Roman Chruszcz** i **Eugeniusz Dyna** (oba z Tycyna). Największy problem pojawił się w chwili, gdy trzeba było krzyż przewieźć (ciągnik pożyczył **Aleksander Zawilo** z Kielnarowej) i zamonto-

Lata 80. Postój. Na pierwszym planie ks. J. Turoń

wać w lesie w Golcowej. Nie sprzyjał czas (stan wojenny), pogoda (burza i deszcz), był także strach przed represjami, które z pewnością byłyby dotkliwie. Na szczęście wszystko skończyło się dobrze. Była też duża satysfakcja, gdy ks. J. Turoń ze zdziwieniem oglądał nowy, żelazny 6-metrowy krzyż, którego się tam nie spodziewał.

W roku 1978 pielgrzymi z Tycyna mieli okazję zobaczyć i wysłuchać kazania **kardynała Karola Wojtyły**, który już niedługo, bo miesiąc później, został naszym papieżem.

Pielgrzymi do lat 70. XX wieku na swej drodze napotykali wiele trudności. Jedną z nich były bardzo złe drogi, nie takie jak dziś. Ubrania i żywność na trzy dni niesiono w tobołkach czy płachtach na plecach. Co w nich było? Chleb, jaja, ser, kiszzone ogórki, czyli to, co wy-

Lata 80., ks. S. Tarnawski błogosławi pielgrzymów

produkowało się w domu. W Starej Wsi pielgrzymi spali w stodołach, sieniach i na strychach. Zwykle każdy pielgrzym co roku przychodził na nocleg do tej samej rodziny. A co z odzieżą i butami? Bardzo o nie dbano, a jeszcze po wojnie pielgrzymowano głównie boso, bo buty były drogie.

Cóż, czas płynie i wszystko się zmienia, także sposób, w jaki pielgrzymujemy. Dziś jest o wiele łatwiej, to dobrze. Miejmy nadzieję, że tyczyńska pielgrzymka jeszcze wiele lat nawiedzać będzie sanktuarium maryjne w Starej Wsi.

Oprac. Alicja Kustra
na podst. wspomnień taty Romana Chruszcza

Jesień

Dzień po dniu się toczy, obracają się koła,
bo taki jest tego świata boski rytm.
Dopiero była wiosna, a już jest jesień jedwabna
z babim latem dokoła.
Jeszcze kwitną ostatnie kwiaty i pachną zioła,
ale wiatr już szemrze na polach:
Idzie jesień brzemienna, cicha, ciepła, bajkowa...
nasza matka, królowa.
Pokłoniły się jej słoneczniki, chylą się ciężarne
winogrona..., pękają orzechy,
spadają soczyste gruszki i pachnące jabłka...
Patrz! Zagubiony w codzienności człowieku,
bo za chwilę ten czar pryśnie.
Ta fantazja – to, że, jesień ma usta namiętnej kaliny
i jest w złocie i brylantach.
Bo nagle przyjdzie mróz siwy, martwy, kamienny...
i opadną kolorowe liście,
a szkielety drzew polarny wiatr będzie biczował.
Wtedy na osierocone pola zlecą się znów kruki
i będą sobie debatować,
o tym, że w zeschłej trawie motyl skonał.
Dzień po dniu się toczy, obracają się koła i pędzą
w bezkres nieznanym
na tym świecie nikomu.

Genowefa Szawara

KALENDARIUM

1.10 - Międzynarodowy Dzień Muzyki, obchodzony na całym świecie od 1975 roku, Międzynarodowy Dzień Osób Starszych, ogłoszony w 1990 roku.

4.10 - Światowy Dzień Zwierząt.

4.10.1993 r. - Zmarł **Jerzy Broszkiewicz** (ur. 1922), prozaik, dramaturg, publicysta, autor powieści dla dzieci i młodzieży.

6.10.1873 r. - Zmarł **Paweł Edmund Strzelecki** (ur. 1797), geolog, geograf, podróżnik, badacz i odkrywca, pomysłodawca nazwania najwyższego szczytu Australii Górą Kościuszki.

12.10.1908 r. - Urodził się **August Knutsson** (zm. 1973), pisarz szwedzki, jeden z najpopularniejszych autorów książek dla najmłodszych, twórca postaci kota Filonka Bezogonka i niedźwiadka Nalle.

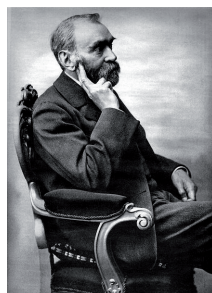
14.10.1773 r. - Powołanie przez króla **Stanisława Augusta Poniatowskiego** w Warszawie Komisji Edukacji Narodowej, pierwszej w Europie państwowej władzy oświatowej.

16.10.1978 r. - Kard. **Karol Wojtyła** został papieżem, przybrał imiona Jan Paweł II.

16.10.1978 r. - polska alpinistka **Wanda Rutkiewicz** (1943–1992) jako trzecia kobieta na świecie oraz pierwsza Europejka i pierwsza Polka weszła na Mount Everest.

17.10.1848 r. - Urodził się **Wiktor Gomułicki** (zm. 1919), poeta, prozaik, badacz przeszłości Warszawy, autor powieści historycznych dla młodzieży.

21.10.1833 r. - Urodził się **Alfred Nobel** (zm. 1896), szwedzki chemik, przemysłowiec, wynalazca dynamitu, fundator nagrody swojego imienia.

21.10.1893 r. - Otwarto w Krakowie Teatr im. Juliusza Słowackiego, w którym odbyły się m.in. prapremiery słynnych dramatów romantycznych, modernistycznych i z okresu 20-lecia międzywojennego.

24.10.1558 r. - Urodził się **Szymon Szymonowicz** (zm. 1629), poeta renesansowy pochodzenia ormiańskiego, autor łańskich sielanek.

Oprac. A.J. na podst.: *Kalendarium rocznic w 2013 r.* wydane przez WiMBP w Rzeszowie. Fot. pochodzą ze strony internetowej: wikipedia.pl

Z produkcją wody nie nadążaliśmy...

Zwykle każdy z nas połowę swojego życia spędza w pracy. Osoby, z którymi tam się spotykamy, często stają się naszą drugą rodziną. O dawnej „Rzeszowiance” i swojej pracy w niej opowiada **pani Zofia Janik** - mieszkanka Borku Starego.

W „Rzeszowiance” pracowała Pani prawie od samego początku.

Tak, to prawda. Swoją pracę w niej rozpoczęłam latem 1976 roku. O ile dobrze pamiętam „Rzeszowianka” od maja tamtego roku była już na rynku. Jej zakładem macierzystym była Alima. To do niej na początku z Borku Starego w cysternach wożono wodę przygotowaną już do rozlewni, wprost na linię produkcyjną, jednak trwało to bardzo krótko. Później cała produkcja wody odbywała się u nas, w Borku Starym. Jak już mówiłam, „Rzeszowianka” na początku była oddziałem Alimy, potem Alimy-Gerber. W 1992 roku naszym właścicielem została spółka „Rossa”, która ustawiła produkcję na popularne w tej chwili opakowania typu pet. Pamiętam, że nie można było nadążyć z ich produkcją, z której większość szła do odbiorców na Ukrainę. Często czekali oni na swoją kolejkę po pięć dni. W 2000 roku przejęła nas spółka „Afterall”, będąca zakładem pracy chronionej, z tej też przyczyny w Borku Starym zakończona została produkcja owoców w alkoholu.

Pierwsza etykieta „Rzeszowianki”

Jak wyglądał proces produkcji i pakowania wody?

Była to bardzo ciężka praca. Na początku było dwie linie produkcyjne. Na pierwszej butelki wody pakowaliśmy do specjalnych skrzynek monopolowych, w których mieściło się 56 butelek szklanych (o pojemności 0,33 litra). Ze względu na ciężar wprowadzono inne skrzynki, w których mieściło się 36 butelek. Rzeszowianka produkowała też wodę dla zakładów pracy. Wówczas wodę pakowaliśmy do tzw. kontenerów w siatkach, mieściło się w nich 1008 sztuk butelek. Na tej samej linii produkowaliśmy dobrze znane wszystkim Ptysie, także w szklanych opakowaniach. Były one bardzo smaczne. Ich zaletą było to, że produkowano je na bazie naturalnego koncentratu pomarańczowego. Większość czynności wykonywano ręcznie. Była to praca na akord, na trzy zmiany, a musieliśmy wypracować określone normy.

Jakie one były ?

Na pierwszej linii produkcyjnej w czasie ośmiu godzin 16 pracujących osób musiało wyprodukować 40 tysięcy butelek o pojemności 0,33 litra. Na drugiej linii na jednej zmianie mogliśmy wyprodukować 13 tysięcy butelek szklanych o pojemności jednego litra. To były nasze normy, łatwo obliczyć, ile produkowaliśmy wody podczas jednego dnia. Oczywiście czasem coś się psuło, brakowało prądu, wtedy butelek z wodą wytwarzaliśmy mniej. Muszę powiedzieć tu jeszcze o pewnej ciekawostce. Każdego dnia z Borku Starego do działu zbytu w Alimie składany był meldunek na temat ilości wyprodukowanej wody. Tam rozdzielano ją pomiędzy PSS, GS i zakłady pracy, czyli głównych naszych odbiorców. Każdego dnia też specjalnie do nas do Borku przyjeżdżał pracownik z Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie po to, by sprawdzić, czy wodę wydano zgodnie z rozdzielnikiem.

Co oprócz wody produkowano w Borku Starym?

Gdy zapotrzebowanie na wodę spadało, przerabialiśmy paprykę, sami też robiliśmy półfabrykaty do alkoholi. Zimą 1978 roku w Borku Starym ruszyła produkcja owoców w alkoholu. Przerabialiśmy wiśnie, truskawki, gruszki, renklody.

Ile osób pracowało w „Rzeszowiance”?

Na umowy stałe zatrudnionych było około sześćdziesiąt osób, głównie z Borku Starego i okolicy. W sezonie letnim dużo więcej, ponad sto. Latem zapotrzebowanie na naszą wodę było bardzo duże, kolejki po nią sięgały aż pod kościół. Poza sezonem pracowników etatowych przewożono do macierzystego zakładu, tzn. do „Alimy” w Rzeszowie. Należy tu dodać, że w „Rzeszowiance” wiele osób wypracowało sobie emerytury. Każdy doceniał to, że do pracy było blisko i nie trzeba było tracić czasu na dojazdy. To było ważne, bo wielu z nas pracę w zakładzie łączyło z pracą na roli.

Z Zofią Janik rozmawiała Alicja Kustra

Cytaty o pracy

Każda praca jest dobra, o ile jest dobrze wykonywana.

Tylko praca daje okazję odkryć nam nas samych, pokazać to, czym naprawdę jesteśmy, a nie tylko to, na co wyglądamy.

Praca oddala od nas trzy wielkie niedole - nudę, występek i ubóstwo.

Ciężka praca i brak rozrywek sprawiają, że będziesz cholernym nudziarzem, a twoja żona bogatą wdową.

Numer 10. Głosu Tyczyńska

- ukaże się z datą **27 października 2013 r.**
- termin składania tekstów upływa: **15.10.**

Teksty można przysyłać e-mailem na adres redakcji: **glostyczyna@tyczyn.pl** lub składać osobiście w siedzibie redakcji: **Urząd Miejski w Tycynie, pok. 24.**

„Rzeszowianka” – modna czy zdrowa?

*„Rzeszowianka” znana jest mieszkańcom regionu od wielu lat, pierwsza butelka wody powstała tu już w 1976 roku. Od tamtej pory zakład w Borku Starym stale się zmieniał, modernizowano go, remontowano, unowocześniano. O obecnej firmie opowie prezes spółki **Lucyna Chruszcz-Hadała**.*

„Borkowianka” czy „Rzeszowianka” – jak to właściwie jest?

Od 2012 roku firma funkcjonuje pod nazwą „Borkowianka”, produkując wodę mineralną i napoje gazowane o nazwie „Rzeszowianka”.

Jak rozwija się „Borkowianka”?

Picie wody stało się obowiązującym i wszechobecnym trendem. Taką sytuację obserwujemy już od wielu lat. Pijąc wodę, zwracamy uwagę na jej jakość i wpływ na nasze zdrowie. To powoduje, że nasza marka rozwija się bardzo dobrze, z korzyścią dla jej klientów. Jako firma również nie stoimy w miejscu, bo branża napoi i wód mineralnych jest niezwykle dynamiczna. Klienci

**Centrum dowodzenia „Borkowianki” (od lewej):
Katarzyna Cisło, L. Chruszcz-Hadała, Alicja Pociask
i Katarzyna Gładysz**

oceniali już nie tylko sam smak czy skład wody, ale też opakowanie i samą markę. Bycie eko jest dziś w cenie.

Jak funkcjonuje firma?

Firma zatrudnia mieszkańców naszej Gminy, głównie z Borku Starego. Wśród nich dużą grupę stanowią kierowcy – vansellerzy [sprzedawcy obwoźni z samochodu – przyp. A.K.]. Ważnym sektorem naszych usług jest sprzedaż dla klientów indywidualnych oraz zaopatrywanie sklepów, firm, zakładów i biur w dystrybutory z wodą naszych marek.

Powiedziała Pani marek?

Tak, to prawda. Jak każda dobra firma chcemy się rozwijać, dlatego prócz znanej już „Rzeszowianki” od lata tego roku wprowadziliśmy na rynek nową markę – wodę źródlaną „Bieszczadzką”, która ma szansę stać się produktem znanym i rozpoznawanym poza granicami naszego regionu. Mam taką nadzieję.

Czy nie boicie się konkurencji?

Nie, nie boimy się. Rynek wody mineralnej w Polsce jest bardzo rozdrobniony. Naszą mocną stroną jest dość długi staż na rynku, doświadczenie, renoma i wy-

Zakład Produkcyjny w Borku Starym

soka jakość produktu. Każdy klient ma wybór, tzn. sięgając po ulubioną wodę, zwraca uwagę na jej jakość i smak. My staramy się sprostać tym oczekiwaniom. Klienci doceniają smak i szeroki asortyment naszych produktów, których jedną z zalet jest też wygodne otwarcie typu „twist off” zamiast tradycyjnych kapsli.

Wasze logo mogliśmy zobaczyć podczas dożynek w Tyczynie, pikniku w Borku Starym, jesteście sponsorem strategicznym boreckiego klubu sportowego LKS „Start Rzeszowianka”. Wiem, że spółka „Borkowianka” jest sponsorem imprez nie tylko lokalnych. Co Was skłania do takich działań?

Każda firma ma szansę zaistnieć, kiedy jej celem jest nie tylko sam zysk, ale i szersze działania na rzecz społeczności, w jakiej funkcjonuje. Rozwijamy się nie tylko poprzez nasze produkty, ale dzięki zaangażowaniu naszych pracowników i lojalności klientów. My to doceniamy, dlatego wspieramy wiele przedsięwzięć i angażujemy się w akcje społeczne. Chcemy, by nasza marka kojarzyła się pozytywnie i była obecna na ważnych wydarzeniach w regionie. Daje nam to nie tylko satysfakcję, ale i poczucie, że robimy coś ważnego, co docenia nasi klienci i partnerzy. Wspieramy na przykład Turniej Piłki Nożnej dla Przedszkolaków, Konkurs czwórboju, którego organizatorem jest Podkarpacki Wojewódzki Szkolny Związek Sportowy w Rzeszowie, oraz olimpiadę informatyczną organizowaną przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Wspieramy również Światowy Dzień Serca – przedsięwzięcie o randze międzynarodowej, inspirowane przez Światową Federację Serca, z udziałem Światowej Organizacji Zdrowia, UNESCO oraz UNICEF-u. Dzień ten obchodzony w ponad 200 krajach na całym świecie. To prestiżowe wydarzenie ma na celu zwiększenie świadomości społecznej, dotyczącej chorób serca oraz promocję zdrowego stylu życia.

Wiem, że planujecie rozpocząć w najbliższym czasie kolejną akcję społeczną?

Tak, przygotowujemy akcję ekologiczną pod hasłem *Wybieraj zwrotną wygodę i szanuj wspólną przyrodę*. Chcemy propagować ekologiczny styl życia na co dzień. Mam tu na myśli oszczędzanie prądu, wody, segregowanie śmieci, wybieranie opakowań zwrotnych. Takiej wiedzy nigdy dosyć, dlatego trzeba to powtarzać, zachęcać i nagradzać. Akcja potrwa aż do wiosny.

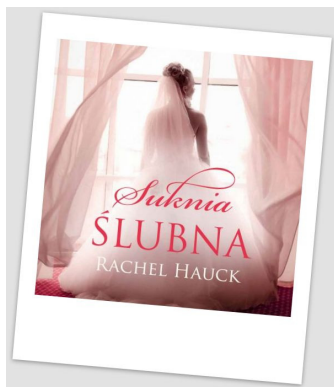
Największy sukces ?

Cieszy nas to, że rośnie sprzedaż naszych produktów, co jest dla nas powodem do dumy, bo świadczy o rozpoznawalności i rosnącej popularności naszych marek.

Dziękuję za rozmowę.

**Z L. Chruszcz-Hadałą
rozmawiała Alicja Kustra**

Półka z książkami

„Suknia ślubna”

Rachel Hauck to historia o dojrzewaniu do miłości i odkrywaniu tego, co jest jej sednem. Jest to opowieść o wierze, odkupieniu i wiecznej miłości. Główna bohaterka Charlotte Malone to osoba bardzo poukładana, jest właścicielką eleganckiego salonu sukien ślubnych w Birmingham i niedługo sama wychodzi za mąż. Charlotte potrafi ubrać każdą pannę młodą, niestety od dłuższego czasu nie potrafi dla siebie wybrać tej właściwej sukienki. Pewnego dnia w starym kufrze, którego właścicielką została w dziwnych okolicznościach, znajduje starą, świetnie zachowaną, liczącą sto lat suknię ślubną. Od tej chwili w jej życiu pełno jest zagadek, dziwnych zdarzeń i przygód. Pojawiają się kolejne postacie, od których główna bohaterka wiele się uczy. Wśród nici pięknej stuletniej sukni utkana jest piękna historia o tym, co w życiu tak naprawdę się liczy. W książce znajdziemy również inne wątki. Historia Charlotte przeplatana jest historiami z przeszłości. Poznamy losy Emily z 1912 roku, Mary z roku 1939 i Hillary z 1968 roku. Zachęcam do przeczytania tej powieści.

DKK dyskusyjny klub książki

Od kilku miesięcy przy MiGBP w Tyczynie działa Dyskusyjny Klub Książki. Jedno z naszych spotkań poświęciliśmy książce pt. **„Konik i szabelka” Anny Nasiłowskiej**. Jest to opowieść o utraconej szlacheckości, odejściu w niepamięć barwnej ułańskiej szarży i wielopokoleniowej rodziny. Książka nie jest łatwa do czytania, ale warto się z nią zmierzyć, ponieważ zawiera tak dużo mądrych prawd. Zechciejcie Państwo przeczytać niektóre z nich:

Obawiam się, że mój dziadek nie do końca przewidział, w jakim kierunku zmierza współczesny świat, w którym kupuje się wciąż i właściwie wyłącznie rzeczy nietrwałe, mało wartościowe, albo niematerialne, po to, żeby nieustannie potrzebować nowych. To taki świat nigdy niesytych żarłoków, w którym kalkulacja

życiowa dziadka, aby wyprodukować tyle, by nakarmić rodzinę, sprzedając jak największe nadwyżki, przestała się sprawdzać. My jesteśmy wciąż na głodzie, ten głód napędza nasz świat, obraca mechanizm produkcji i konsumpcji zasilanej jeszcze kredytem. Szybciej, aby znowu potrzebować więcej!

Mama uczyła mnie, że mam twardo stąpać po ziemi i nigdy nie zapominać o obowiązkach. I o tym, że życie będzie ciężkie, zawsze tak jest, zwłaszcza dla kobiet, a ja mam się zaciąć i pracować jak koń. Nigdy nie wolno mi zapomnieć, że stąпам po ziemi, bo to ziemia może wyżywić mnie i moje dzieci. A że je będę mieć - było to oczywiste i zawsze wiedziałam, że to nastąpi. Bo to jest dobre i na tym opiera się porządek świata. Moja mama wolałaby, żebym nie zbaczala z prostej drogi, którą oczywiście samej sobie trzeba przed sobą wybrukować, z ciężkich kamieni, bo na tym polega życie, że bym nigdy nie oddawała się mrzonkom, tylko wprawiała się w pożytecznej pracy, przynoszącej owoce.

Mój tata uważał że polskim nieszczęściem jest to, że czego jedna generacja się dorobi - druga traci. I tak w kółko. Brak kumulacji. Następuje wojna, bankructwo, nieudane powstanie, dzieci znowu zaczynają od zera, a wystarczyłoby, gdybyśmy, jak w Anglii, zdolni byli utrzymać to, co już zostało wypracowane, dodając do tego kolejną część. A potem następną. To był jego komentarz (ogólny i szczególny) do sytuacji. W sprawach spadkowych nie miał nic do powiedzenia, podobnie jak ja.

„Londyńczycy” Ewy Winnickiej

to bardzo piękna opowieść o losach Polaków w Wielkiej Brytanii. W 2008 roku włoski artysta znalazł na śmietniku trzy tysiące czarno-białych fotografii, bez podpisów i niewiadomego autorstwa. Wygląd fotografowanych osób wskazywał, że zdjęcia zostały zrobione w latach pięćdziesiątych XX wieku.

Były tam kobiety w pięknych sukniach, urzędnicy, panny młode, księża, dzieci... Tak oto zaczyna się ta niezwykła opowieść o polskich emigrantach z otoczenia **Władysława Andersa**, dla których nie było miejsca w nowej Polsce. Jest to książka o wielkiej polityce, osobistych dramatach, o trudnościach życia codziennego, samotności i nieudanych małżeństwach polskich i polsko-brytyjskich.

Czytelnik może dowiedzieć się wielu interesujących rzeczy z tych historii. Mogą one być ważnym uzupełnieniem wiedzy przekazywanej w szkołach (niestety w coraz mniejszym zakresie). Naprawdę warto sięgnąć do książki Ewy Winnickiej - choćby z szacunku dla historii tytułowych londyńczyków.

O „Londyńczykach” rozmawialiśmy na ostatnim spotkaniu DKK, które odbyło się 23.09.

Chętnych do udziału w Dyskusyjnym Klubie Książki zapraszamy do kontaktu z MiGBP (tel. 17 22-19-410).

Poleca: **ALICJA KUSTRA**

Impresje poetyckie

Życie w systemie „dwójkowym”

Rozbito nas
Na bity i bajty
Zera i jedynki

Podłączono do Internetu
Jak do kroplówki
I cewnika

Uczyniono samotnymi plikami
Jeden plus jeden w tym systemie
To już nie dwa

Zrobiono e-mailami
Cyframi kart kredytowych
NIP-ami i PESEL-ami

Wytatuowano nam numery
Komórkowe
I służbowe

Już nie boimy się szatana
Lęk budzą w nas
Jedynie wirusy

Pozbawiono nas Boga
Zamiast „Amen”
Mówimy na dobranoc „Enter”

Miłość wygląda zmarszczki
Na sercu kobiety
Dodaje oczom blasku
Koryguje rysy twarzy
Wybiela skazy na pamięci
Nawilża zwiędłe uczucia
Odżywia spierzchnięte usta

Miłość to
Kompres z czułych gestów
Krem z cudownych słów
Tonik z czarów nocy
Maseczka
Z ostatnich pocałunków

Miłość –
Najlepszy lifting

DOROTA JAWORSKA – Absolwentka Wydziału Elektroniki Politechniki Kijowskiej, na stałe mieszka w Kijowie. Poetka, prozatkorka, tłumaczka, animatorka życia kulturalnego Polonii kijowskiej. Redaktor naczelny polonijnego kwartalnika „Krynica”, współpracuje z polskojęzycznym „Dziennikiem Kijowskim” oraz „Katolickim Biuletynem Informacyjnym”. W 2008 roku Stowarzyszenie Eksporterów Polskich przyznało jej tytuł Wybitny Dziennikarz Roku, a w 2010 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego nagrodił ją medalem Zasłużony dla Kultury Polskiej. Opublikowała książkę *Blisko do Nieba* oraz trzy tomy poetyckie: *Spójrz, to ja*, *Kiedy jestem sobą* oraz *In&Out* (współautorka).

Nie(dobre) kino według Rafała Kaplity

BĘDZIESZ LEGENDĄ, CZŁOWIEKU

Proszę sobie wyobrazić sytuację, w której, przed tak ważnym wydarzeniem jak Euro 2012, ktoś mógłby wejść z kamerą w samo centrum reprezentacji Polski i podejrzeć, jak ona przygotowuje się do mistrzostw oraz jakie emocje towarzyszą jej w trakcie trwania turnieju. Prawda, że byłaby to prawdziwa gratka dla filmowca i nie lada okazja dla widza, żeby zobaczyć taki niecodzienny materiał? Nieczęsto zdarza się bowiem taka impreza i taka możliwość! I teraz proszę sobie wyobrazić, że ktoś na podobną możliwość zezwolił.

Takiego zaszczytu dostąpił znany polski dokumentalista **Marcin Koszałka** – autor głośnego „Takiego pięknego syna urodziłam”. Koszałka zabawił się w cichego podglądacza, który uwiecznił niektóre zachowania ówczesnego prezesa PZPN **Grzegorza Łaty** (Koszałka zestawiał ze sobą jego współczesny, dość mizerny, wizerunek z tym legendarnym, czarno-białym, kiedy Lato biegał jeszcze po boisku jako król strzelców MŚ), trenera **Franciszka Smudy**, ale przede wszystkim piłkarzy. Przy czym skupił się na osobie dwóch z nich – **Damiana Perquisa** – tak naprawdę Francuza z polskim obywatelstwem – oraz **Marcina Wasilewskiego** – jednego z mentalnych liderów reprezentacji.

Autor tak naprawdę omija tu masę, wydawać by się mogło, podstawowych szczegółów, jakie interesowałyby widza. Nie ma tutaj relacji między piłkarzami, nie ma relacji z trenerem. Każdy, choć nie wszyscy, jest tu zademonstrowany jako odrębna figura, działająca i przeżywająca wydarzenie raczej sama, ewentualnie z własną rodziną (Perquis). Piłka nożna też zdaje się być gdzieś na drugim planie. Owszem, oglądamy piłkarzy, którzy opowiadają o Euro, jednak sama piłka, mecze, są gdzieś poza kurtyną, jakby mniej istotne, którymi nie warto sobie zawracać głowy. Najbardziej jednak znamienita dla tego filmu jest atmosfera, jaką uchwycił reżyser. Widoczny jest brak zaangażowania, brak przejęcia w momencie porażki. Osobą, która porażkę przeżywa najmocniej, jest znów Perquis, którego w pewnym momencie koledzy określają „farbowanym lisem”. Przecież nie jest Polakiem, nie zna polskiego, więc czemu tak przeżywa? – zdawać by się mogło bije z ekranu.

Koszałka obrazuje reprezentację, która nie miała prawa odnieść sukcesu, która nie kleiła się kupy, która nie elektryzowała, która nie żyła jako całość. Powie-działbym, że o ile jest w niej chęć zwycięstw, to tylko po to, by zaspokoić ludzkie oczekiwania i presję, która w jakimś stopniu wyłania się nawet z tytułu tego filmu.

Jednak pomimo że była w tym filmie jakaś myśl, to serię cichych obrazków, niczym z ukrytej kamery, potraktowałbym jako zawód, jako zmarnowaną szansę na lepszy materiał. Potraktowałbym jako mecz, który rozgrywa się przy pustych trybunach i nawet pomimo zwycięstwa, nie cieszy tak bardzo i nie emocjonuje. I choć można mówić tu o porażce na dwóch frontach – tej na Euro i tej filmowej – to warto jednak tego doświadczyć. W końcu to, jak wspominałem na początku, nieczęsta okazja.

Kapusta - głowa... zdrowa

Kapusta jest najpopularniejszym warzywem w naszym kraju. Niewiele z nas wie jednak, jak wiele posiada walorów zdrowotnych. Jedząc kapustę, dostarczymy naszemu organizmowi komplet niezbędnych dla zdrowia witamin z grupy B, sporo witaminy A, E, K i rutyny. Zawartość witaminy C w kapuście dorównuje zawartości tej witaminy w soku z cytryn. Zaś obecność chlorofilu, żelaza, miedzi i magnezu sprawia, że kapusta jest znakomitym środkiem przeciw niedokrwistości, a znajdująca się w niej siarka działa antyseptycznie na drogi oddechowe. Kapusta bez względu na odmianę posiada wiele cennych składników mineralnych i błonnika. Szczególnie cenna jest **kapusta pekińska**, która zawiera dużo beta-karotenu. Pół szklanki pokrojonej kapusty pekińskiej pokrywa dzienne zapotrzebowanie na ten składnik. Kapusta zajmuje ponadto czołowe miejsce wśród pokarmów działających przeciwnowotworowo. Jedzenie kapusty raz dziennie zmniejsza ryzyko wystąpienia raka jelita grubego aż o 66%! W wielu krajach, m.in. Grecji i Japonii, stwierdzono związek między spożyciem kapusty a niskim wskaźnikiem zachorowalności na ten nowotwór. Liczne badania naukowe potwierdzają, że niedoceniana wciąż kapusta dorównuje swoimi właściwościami zdrowotnymi np. jogurtowi czy oliwie.

Czemu zawdzięcza swoje właściwości? Przede wszystkim składnikom zwanym indolami i ditiolionami, które według badań hamują powstawanie zmian nowotworowych u zwierząt. Podobne właściwości posiadają brokuły, kalafior czy brukselka. Kapusta wykazuje ponadto działanie niszczące wirusy i bakterie. W 1940 r. amerykański lekarz, **prof. Garnett Cheney**, zainteresował się wpływem kapusty na chorobę wrzodową żołądka, a wyniki prowadzonych przez niego badań dowiodły, że sok ze świeżej kapusty działa hamująco na powstawanie choroby wrzodowej i działa leczniczo na istniejące już zmiany wrzodowe w obrębie żołądka. Po wielu latach dokładnych badań okazało się, że kapusta ma wiele substancji przypominających śluz żołądkowy. I to właśnie im przypisano korzystny wpływ świeżej kapusty i soku ze świeżej kapusty na istniejące owrzodzenia oraz ich szybsze gojenie. Pamiętajmy jednak, że mamy obecnie dostęp do szerokiej gamy leków i nie powinniśmy bez konsultacji z lekarzem podejmować się samodzielnego leczenia swoich przypadłości.

Mimo powszechnie panującej opinii, że kapusta jest ciężkostrawna, okazuje się bardzo korzystna dla żołądka i jelit. Do potraw z kapusty wystarczy dodać przyprawy, szczególnie majeranek, kminek lub koper, by ułatwić jej trawienie. Pamiętajmy także o ważnej zasadzie dotyczącej gotowania kapusty. Z powodu dużej zawartości ostrych olejków eterycznych warto we wstępnej fazie gotować ją bez przykrycia. Dzięki temu część olejków eterycznych ulotni się, a kapusta nabierze delikatnego smaku.

Od dawna kapusta stosowana jest również jako kosmetyk. Dzięki dużej zawartości siarki, która korzystnie

wpływa na wygląd skóry, włosów i paznokci, okłady ze świeżych liści kapusty przynoszą doskonałe rezultaty. Już półgodzinny okład na twarz regeneruje i oczyszcza skórę, poprawia krwiotok, absorbuje tłuszcz z tkanki podskórnej, pod warunkiem jednak, że używamy kapusty nieopryskiwanej i nienawożonej nawozami sztucznymi.

Przed nami okres jesienno-zimowy. To czas zwiększonej zachorowalności na przeziębienia i grypę. Mam nadzieję, że uda mi się przekonać Państwa do częstszego sięgania po **kapustę kiszoną** ze względu na jej bogate właściwości zdrowotne. Walory kapusty kiszzonej doceniono już w XVII wieku, gdy zabierano ją w dalekie wyprawy w morze. Chroniła ona załogi statków przed wieloma chorobami. Kiszona kapusta skutecznie zapobiegała szkorbutowi, odmrożeniom, wzmacniała system odpornościowy. Nie znano wówczas witamin, antybiotyków, dobroczynnie działających enzymów czy bakterii. Ludzie intuicyjnie jedli ją już wtedy, obserwując dobroczynny wpływ na zdrowie. Kapusta kiszona to wspaniałe źródło wapnia i potasu, ale nade wszystko naturalny antybiotyk regulujący pracę układu trawiennej. Dzięki bakteriom, które podczas fermentacji wytwarzają dodatkowy kwas askorbinowy, ma więcej witaminy C niż surowa kapusta. Kolejny produkt tego procesu - kwas mlekowy - doskonale

oczyszcza przewód pokarmowy z bakterii gnilnych, działa silnie dezynfekująco, stwarza idealne warunki do rozmnażania dobroczynnych bakterii jelitowych. Sok z kiszzonej kapusty jest też lekarstwem na dolegliwości przewodu moczowego, układu oddechowego i jelit. Nowością na rynku jest od niedawna **czzerwona kiszona kapusta**, która ma delikatniejszy smak i według opinii dietetyków jest zdrowsza od kapusty białej ze względu na zawartość dużej ilości antyutleniaczy, selenu i witaminy E.

Kisić możemy jednak nie tylko kapustę. Zapewne dla wielu z Państwa będzie to zaskoczeniem, ale możemy również

kisić buraki ćwikłowe i zielone pomidory. Na Ukrainie bardzo popularną potrawą są zaś kiszone jabłka. Do kiszenia nadają się również gruszki, śliwki, kalafior, marchew, rzodkiew, cebula, czosnek, fasolka szparagowa, bakłażan, papryka oraz grzyby. Warto poeksperymentować w kuchni z nowymi smakami, tym bardziej, że badania naukowe potwierdzają iż kiszonki działają antystresowo, mogą pomagać w leczeniu depresji. Wykazują również właściwości wzmacniające dzięki zawartości fitocydów, które walczą z bakteriami i wirusami. Kolejną ważną informacją jest fakt, że kiszenie poprawia strawność produktów, gdyż w czasie fermentacji zostają usunięte z nich m.in. substancje gazotwórcze.

Na koniec kilka rad:

- Kupując kapustę, wybieraj ciężkie główki, zwarte, o jasnych i kruchych liściach zewnętrznych.
- Kapusta kiszona powinna być biała, krucha i posiadać typowy zapach i smak kiszonki. Różowa barwa oraz nieprzyjemny gnilny lub pleśniowy zapach i smak świadczą o rozwoju bakterii gnilnych lub pleśni i drożdży - taka kapusta nie nadaje się do spożycia.

Bibliografia:

Jean Carper, *Apteka żywności. Nowe i niezwykle odkrycia leczniczego działania żywności*, Poznań 2008.

www.poradnikzdrowie.pl/zywienie/co-jesz/onkologia.opole.pl

Co kryją w sobie warzywa i owoce?

Warzywa i owoce zawierają mnóstwo witamin, składników mineralnych oraz błonnika. Produkty te cieszą nas smakiem szczególnie latem, kiedy są dojrzałe, soczyste i łatwo dostępne. Warto zatem poznać kilka reguł, dzięki którym posiłki zachowają pełnię wartości odżywczych warzyw i owoców.

Gotowane pomidory zawierają więcej likopenu

Warzywa są źródłem wrażliwych na temperaturę witamin, dlatego ich przeważającą część najlepiej spożywać na surowo. Od tej reguły są jednak wyjątki! Niektóre warzywa są bardzo wartościowe nie tylko w formie surowej. Dobrym przykładem są tutaj pomidory, które zyskują dodatkowe walory odżywcze podczas gotowania. Pomidory są bogate w likopen – związek, który jest silnym antyoksydantem i który wykazuje działanie przeciwnowotworowe. Co ciekawe, organizm przyswaja więcej likopenu z pomidorów poddanych obróbce termicznej.

Spożywaj surówki bezpośrednio po przyrządzeniu

Surówki najlepiej spożywać bezpośrednio po przyrządzeniu – szczególnie te z pomidorem. W przypadku dań z warzywami gotowanymi okres ten jest znacznie dłuższy – wysoką wartość utrzymują przez około dobę.

Owoce nie tylko na podwieczorek

Kiedy szukamy pomysłu na zdrowy podwieczorek, chętnie sięgamy po owoce. Pyszne, lekkie i odświeżające owoce desery przygotowuje się łatwo i bardzo szybko. Pamiętajmy, że zalecana dawka spożycia warzyw i owoców to 5 porcji, dlatego włączmy te produkty także do innych posiłków spożywanych w ciągu dnia.

W porze letniej, śmiało możemy także przygotowywać dzieciom pyszne i kolorowe owocowe śniadania. Owoce są bogate w łatwo przyswajalne witaminy i minerały oraz dają olbrzymią ilość energii.

Ze skórką czy bez?

To właśnie tuż pod nią znajdują się najcenniejsze składniki. Zjedzona skórka z owoców to również więcej błonnika w diecie naszych dzieciaków. Warzywa gotowane w mundurkach zachowują więcej witamin i składników mineralnych, dlatego jeśli nie musimy, nie pozbawiamy tych produktów ich skórki, szczególnie w sezonie kiedy np. marchewka czy buraki mają ją bardzo ciekawą.

– Warzywa i owoce powinny wchodzić w skład codziennej diety, każdego z nas. Jednak dla naszych dzieci jest to szczególnie ważne, gdyż rosnący organizm zużywa ich bardzo dużo na co dzień, budując każdą komórkę ich ciała, jak również odporność na cały rok. Warzywa i owoce są źródłem cennych witamin, zwłaszcza witaminy C, beta-karotenu, witamin z grupy B, E i K. Zawierają także sporo składników mineralnych, takich jak potas, magnez i wapń – mówi Alicja Kalińska, dyrektor Centrów Dietetycznych SetPoint, ekspert kampanii „Pora na pomidora...”. – Mimo iż, od dawna mówi się o potrzebie spożywania warzyw i owoców 5 razy dziennie, tylko 12% dzieci w Polsce jada warzywa kilka razy w ciągu dnia. Z owocami jest niewiele lepiej – dodaje.

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej: www.poranapomidora.com

Działania w ramach kampanii sfinansowane są ze środków Funduszu Promocji Owoców i Warzyw.

Informacja prasowa z dn. 22.07.2013 r.

„Pora na pomidora” to ogólnopolska promocyjna kampania społeczno-edukacyjna, której celem

jest przekonanie Polaków do walorów zdrowotnych i smakowych polskich owoców i warzyw, a także zwiększenie ich spożycia – w szczególności wśród dzieci i młodzieży. Jej organizatorem jest Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych.

W 2013 roku odbyła się już trzecia edycja tej kampanii. W tym roku działania w jej ramach zostały skierowane w szczególności do rodzin, rodziców, opiekunów i nauczycieli, którzy odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu nawyków żywieniowych. W trakcie kampanii podjęta została współpraca z Polskim Radiem. Organizatorzy uczestniczyli także w akcjach przygotowanych w ramach koncertów Lata z Radiem. W imprezach tych wzięli udział doradcy żywieniowi w ramach tzw. punktów dietetycznych. Eksperti-dietetycy doradzali rodzicom, jak zachęcić dzieci do jedzenia owoców i warzyw oraz tłumaczyć, jak ważne znaczenie w codziennej diecie mają te produkty. W punktach dietetycznych odbyły się także warsztaty dla dzieci – poprzez rozmowę i zabawy eksperci zachęcali najmłodszych do spożywania warzyw i owoców. Warsztatom towarzyszyły również gry i zabawy. Odbyły się również pilotażowe warsztaty dla rodziców w współpracy z wybranymi szkołami i przedszkolami. Były one prowadzone przez ekspertów-dietetyków w wybranych miastach w Polsce. Podczas warsztatów rodzice dowiedzieli się, jak ważne są warzywa i owoce w codziennej diecie dzieci, jakie błędy najczęściej popełniają w zakresie żywienia dzieci, jak przekonać dziecko do jedzenia warzyw i owoców. Dorośli nauczyli się także, jak przygotować posiłki i skonstruować jadłospis dla dziecka z uwzględnieniem warzyw i owoców. Podczas kampanii odbył się również, przy współpracy z patronem medialnym, konkurs dla rodziców na dania warzywno-owocowe dla dzieci.

Czy wiesz, że...

Jedną z najdziwniejszych roślin na świecie jest **bukietnica Arnolda**. To gatunek wieloletniej rośliny pasożytniczej, która występuje w stanie dzikim w wilgotnych lasach tropikalnych Borneo i Sumatry, w Azji Południowo-Wschodniej. Odkryta została w 1821 r. przez **Josepha Arnolda i Stamforda Rafflesa**, na których cześć została nazwana.

Roślina ta pasożytuje na krzewach spokrewnionych z winoroślą, sama nie wytwarza korzeni, łodyg ani liści. Bukietnica posiada największy kwiat w świecie roślin.

Jego rozmiary wynoszą do 100 centymetrów średnicy i ok. 10 kg wagi. Wydziela cuchnący zapach gnijącej padliny, który wabi zapylające go muchówki. Kwitnie przez 5-7 dni raz na kilka lat. Z powodu odoru nazywany jest przez mieszkańców Sumatry „trupim kwiatem”. (źródło: wikipedia.pl)

OGŁOSZENIA

Sprzedam działkę o pow. 28 a, Kielnarowa -Zagrody.
Tel. (17) 22-99-727

Angielski. Tel. 605-990-416

Korepetycje z j. angielskiego.
Tel. 798-619-698

Lokal handlowy do wynajęcia w Tyczynie.
Tel. (17) 22-19-476

FIZJO MEDICA

**GABINET
FIZJOTERAPII**

**Tyczyn, u. Tycznera 2a
(wejście od ul. Parkowej) UMOWA
Tel. (17) 230-22-82 z NFZ
791-389-626**

Oferujemy zabiegi:

- Kinezyterapia - gimnastyka lecznicza wg metod PNF, McKenzie,
- Masaż leczniczy,
- Fizykoterapia,
- Rehabilitacja środowiskowa.

**Promocyjne ceny
wrzesień - grudzień 2013**

Mieszkania na Osiedlu Pułanek

Mieszkanie 75 m² na pierwszym piętrze, bezczynszowe, dwa balkony + piwnica + miejsce parkingowe.

Mieszkanie 40 m², na pierwszym piętrze, bezczynszowe + piwnica + miejsce parkingowe.

Do wynajęcia 60 m² na parterze nowego budynku - na działalność usługową.

Tel. 606 709 826 605 049 227

Telefoniczna Informacja
Gospodarcza 194-34
Medyczna 194-39
szukasz informacji...
zadzwoń do "r-BIT-u"

SKLEP „CYGARO” M. ZIELIŃSKI Tyczyn, ul. Rynek 3

KSERO - KOLOR
SKANOWANIE

WYDRUKI USB
BINDOWANIE

LAMINOWANIE

ZEGARKI
BUDZIKI
ANTENY TV

ZEGARY
TUNERY DVB-T
OBUWIE
GUMOWE

BATERIE DO:
ZEGARKÓW,
GLUKOMETRÓW,
CIŚNIENIOMIERZY,
PILOTÓW

Już otwarte

**Tyczyn
ul. Mickiewicza 2
tel: 784 549 833**

**Wolica Ługowa 13a
39-120 Sędziszów Młp.**

**tel. 17 745 33 44
kom. 602 133 873
www.hanusia.eu**

E-mail: cukiernia@hanusia.eu

Domowe wypieki

TORTY WESELA CHRZCINY KOMUNIE

**CIASTA CIASTKA IMPREZY
OKOLICZNOŚCIOWE**

GŁOS TYCZYNA

- miesięcznik. Redaguje Kolegium w składzie: **Alicja Kustra** - redaktor naczelny, **Zofia Matys, Agnieszka Gulak, Ewa Kocur, Elżbieta Domino, Agnieszka Janda, Bogusław Sowa, Adam Janiec.**

Wydawca: Urząd Miejski w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka

Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Towarzystwa Miłośników Ziemi Tyczyńskiej.

Adres Wydawcy: Urząd Miejski, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. (17) 22-19-310, e-mail: glostyczyna@tyczyn.pl; www.tyczyn.pl

Skład i łamanie: Pracownia Komputerowa Urzędu Miejskiego w Tyczynie. **Druk:** Drukarnia „Kolor”, Tyczyn, ul. Kościuszki 4a, tel. (17) 22-99-345. Wydawca zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opartywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca niezamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich Autorów, a nie Wydawcy.

ISSN 1231-4609

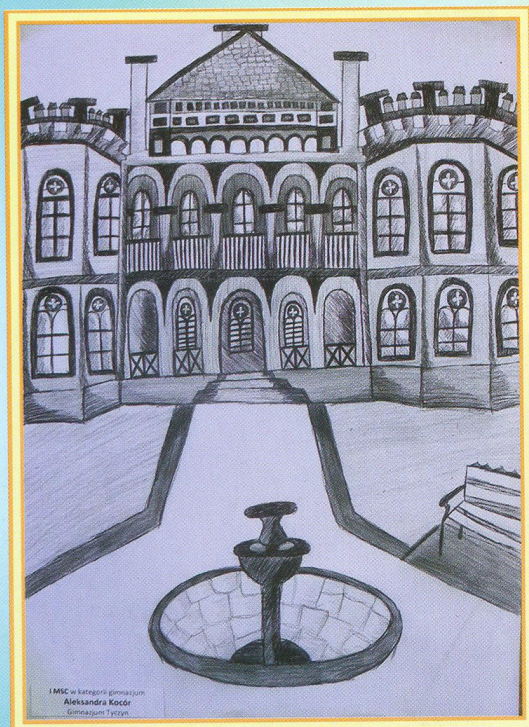
„Tyczyn gminą pełną kwiatów i zieleni”

Warsztaty pisania ikon w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa

Prace nagrodzone w konkursie „Piękno Naszej Ziemi Tyczyńskiej”

Aleksandra Kocór Gimnazjum Tyczyn

Patrycja Cygan SP Matysówka

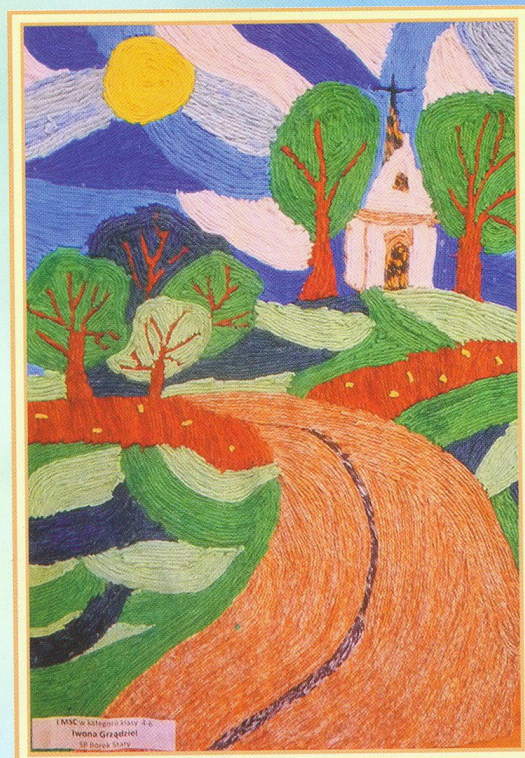
Jagoda Kaplita SP Tyczyn

Anna Brzoska ZS Tyczyn

Dorota Pecka ZS Tyczyn

Iwona Grządziel SP Borek Stary